

**Grankulla stads
revisionsnämnds
utvärderingsberättelse
för år 2016**

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Innehåll

1.	Revisionsnämndens sammansättning och uppgifter	1
2.	Uppföljning av observationerna och utvecklingsförslagen i föregående års utvärderingsberättelser	2
3.	Utvärdering av hur de ekonomiska målen uppfyllts	3
4.	Social- och hälsovårdssektorn	7
5.	Övriga observationer	11
5.1	Enkäten till fullmäktige	11
5.2	Invånarenkäten	11
5.3	Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2015–2017	15
5.4	Finskspråkiga skolförvaltningen	15
6.	Revisionsnämndens förslag till stadsfullmäktige	16
7.	Sammanfattning	16
8.	Underskrifter	18

Bilagor

Bilaga 1 De ekonomiska nyckeltalens utveckling

Bilaga 2 Välfärdsfrämjande bostads- och markanvändningspolitik i huvudstadsregionens städer

Bilaga 3 Programmet för det gemensamma seminariet för huvudstadsregionens revisionsnämnder 2.12.2016

Bilaga 4 Resultaten av enkäten till fullmäktige

1. Revisionsnämndens sammansättning och uppgifter

Stadsfullmäktige tillsatte 28.1.2013 en revisionsnämnd enligt kommunallagen för att organisera granskningen av förvaltningen och ekonomin under fullmäktigeperioden 2013–5/2017.

I utvärderingsarbetet år 2016 bestod revisionsnämnden av följande ledamöter med personliga ersättare:

Ledamöter	Ersättare
Heikki Kurkela, ordförande	Pekka Herkama
Veronica Fellman, vice ordförande	Clara Palmgren
Pirkko Jääskeläinen	Erkki Karimaa
Pekka Kuvaja	Eva Lönnblad
Guy Willman	Erik Cronstedt

Besluten i revisionsnämnden har fattats utgående från ordförandens föredragning. Erkki Karimaa har som ersättare för Pirkko Jääskeläinen deltagit i mötena och utvärderingsarbetet år 2016. OFGR, CGR Outi Koskinen från PwC Julkistarkastus Oy har varit revisionsnämndens protokollförare.

Ledamöterna i revisionsnämnden har inte deltagit i utvärderingen av den sektor eller nämnd där de är ordinarie ledamöter.

Revisionsnämndens uppgifter

Revisionsnämnden ska enligt kommunallagen bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om samt bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Revisionsnämnden ska också se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas. Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning ska revisionsnämnden bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet.

Revisionsnämndens utvärderingsarbete 2016

Revisionsnämnden genomförde utvärderingen 2016 enligt sin utvärderingsplan för fullmäktigeperioden 2013–2016 och sitt arbetsprogram för utvärdering. År 2016 har social- och hälsovården varit fokusområde vid utvärderingen.

Revisionsnämndens utvärderingsarbete har grundat sig på stadens bokslut 2016, budgeten 2016 och ekonomiplanen 2016–2018. Utöver dessa har revisionsnämnden satt sig in i stadsstyrelsens och nämndernas protokoll samt andra utredningar. Vid sina möten har revisionsnämnden hört stadens tjänsteinnehavare, arbetstagare och förtroendevalda.

Revisionsnämnden sammanträdde 10 gånger i samband med utvärderingen 2016. Utöver detta har ledamöterna i revisionsnämnden självständigt berett utkast av texter till utvärderingsberättelsen, och nämndens ordförande och sekreterare har sammanställt utvärderingsberättelsen vid skilda arbetsmöten. Vid sina möten har nämnden satt sig in i social- och hälsovårdens verksamhet genom att höra social- och hälsovårdsdirektören, ledande läkaren,

socialservicechefen, äldreomsorgschefen och social- och hälsovårdens tf. ekonomichef, samt genom att be om skriftliga redogörelser för verksamheten. Också stadsdirektören, ekonomidirektören, direktören för samhällstekniken, personalchefen och stadsstyrelsens ordförande har varit inbjudna till mötena och gett närmare information om ärenden i anslutning till förvaltning och ekonomi inom sina respektive ansvarsområden.

Revisionsnämndens ordförande har deltagit i en gemensam utvärdering som ordnades av revisionsnämnderna i huvudstadsregionen: Valfärdsfrämjande bostads- och markanvändningspolitik i huvudstadsregionens städer, se sammandrag i bilaga 2.

Revisionsnämnden har utvecklat sin egen verksamhet och ordnat ett gemensamt seminarium i Grankulla för revisionsnämnderna i huvudstadsregionen. Seminariet tog upp aktuella ämnen som bl.a. kommunernas kommunikation, vårdreformen, den gemensamma utvärderingen inom huvudstadsregionen och samarbetet mellan revisionsnämnderna. Ca 60 personer från åtta olika revisionsnämnder inom huvudstadsregionens städer och samkommuner deltog i seminariet. Seminarieprogrammet med en lista över talarna finns i bilaga 3.

Som ett led i sin utvärdering gjorde revisionsnämnden en enkät till fullmäktiges ledamöter och ersättare om fullmäktiges verksamhet under mandatperioden 1/2013–5/2017. Syftet med enkäten var att utreda hur fullmäktigeledamöterna och deras ersättare utvärderade fullmäktiges verksamhet, hur fullmäktigeverksamheten kunde utvecklas, och vilka ärenden ledamöterna särskilt vill att det nya fullmäktige som tillträder i juni ska fokusera på. Ett sammandrag av enkäten finns under punkt 6.1 i utvärderingsberättelsen.

Revisionen

Fullmäktige beslutade 2015 att i enlighet med revisionsnämndens förslag välja PwC Julkistarkastus Oy till revisionsssamfund. Huvudansvarig revisor har varit OFGR, CGR Outi Koskinen.

Revisionen har gjorts i enlighet med god revisionsred inom den offentliga förvaltningen. Revisorn har presenterat revisionsplanen för revisionsnämnden och rapporterat till nämnden om verkställandet av revisionsplanen.

Revisorn har avgett två skriftliga rapporter till revisionsnämnden om revisionen för 2016. Rapporterna har också distribuerats till stadsdirektören och ekonomidirektören. Revisionsnämnden rekommenderar att de observationer som framförs i rapporterna tas i beaktande och att de leder till de nödvändiga åtgärderna.

2. Uppföljning av observationerna och utvecklingsförslagen i föregående års utvärderingsberättelser

Fullmäktige behandlade utvärderingsberättelsen för 2015 vid sitt möte 13.6.2016. Fullmäktige beslutade att be stadsstyrelsen ge ett utlåtande om de åtgärder utvärderingsberättelsen föranleder. Stadsstyrelsen har 12.10.2016 gett fullmäktige nämndernas och allmänna förvaltningens bemötanden till rekommendationerna i utvärderingsberättelsen. Revisionsnämnden tackar för de utförliga bemötandena och för den modell som tillämpades vid behandlingen av bemötandena, där också nämnderna hördes.

Revisionsnämndens påpekande om behovet att balansera ekonomin har hörtsammats och fullmäktige har godkänt ett balanseringsprogram. I sammanhanget har man också börjat definiera stadens servicenivå och sätt att göra verksamheten mer effektiv.

Revisionsnämnden vill tacka för åtgärderna för att öka samarbetet mellan de olika sektorerna, samt för den mycket utförliga utredningen över tvåspråkighetsprogrammet och uppföljningen av det. Utöver detta har social- och hälsovården samt bildningen i sina bemötanden gett mycket utförliga utredningar om de ärenden som påtalats av

revisionsnämnden. Revisionsnämnden tackar för balanseringsåtgärderna som har vidtagits; dessa märks i utvecklingen av nyckeltalen t.ex. inom utbildnings- och kultursektorns utfall för 2015, nettoutgifterna i euro/invånare.

Vad gäller samhällstekniska nämnden fäste revisionsnämnden åter uppmärksamhet vid problemen med inomhusluften och samt på om anslagen för renoveringsinvesteringarna är tillräckliga. Samhällstekniska sektorn har föreslagit en 25 procents höjning i anslagen i budgeten för kommande år, samt framhållit behovet av ett skilt tilläggsinvesteringsprojekt för att täcka det eftersatta underhållet ("reparationsskulden") för stadens fastigheter. Revisionsnämnden anser det befogat att öka resurserna och ber att situationen ska följas upp.

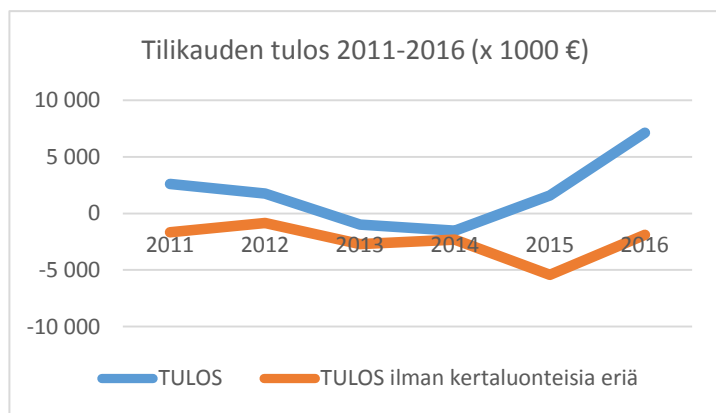
Syftet med ungdomsgarantin är att kunna erbjuda alla under 25 år och alla nyutexaminerade under 30 år en arbets-, arbetsprövnings-, studie-, arbetsverkstads- eller arbetsplats inom tre månader från början av arbetslösheten. Revisionsnämnderna i huvudstadsregionen publicerade 15.2.2016 sin rapport om ungdomsgarantins utfall och genomslag i Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla. Arbetslöshetsstatistiken tyder på att ungdomsgarantin inte har lyckats i huvudstadsregionen. I oktober 2015 var arbetslöshetsprocenten 7,2 procent för ungdomar i åldern 15–24 i Grankulla. En reviderad modell för ungdomsgarantin godkändes i Grankulla 14.3.2016, då den utökades med konkreta åtgärder för att undanröja ungdomsarbetslösheten. Nya åtgärder som omsattes i praktiken bestod av bl.a. Möjligheternas paviljong och införandet av kvantifierbara och strategiska indikatorer. Vidare åtgärder övervägs med utgångspunkt i utvärderingen av den uppsökande verksamheten.

I budgeten 2016, såsom under tidigare år, är de uppställda målen inte direkt mål för den egentliga verksamheten under året i den bemärkelse som avses i kommunallagen, dvs. mål för serviceproduktion och för arbetet med att bygga och underhålla infrastrukturen. Resultatenheternas mål och utfall bör med ännu större tydlighet kopplas till sådana mål för verksamheten som är bindande gentemot fullmäktige.

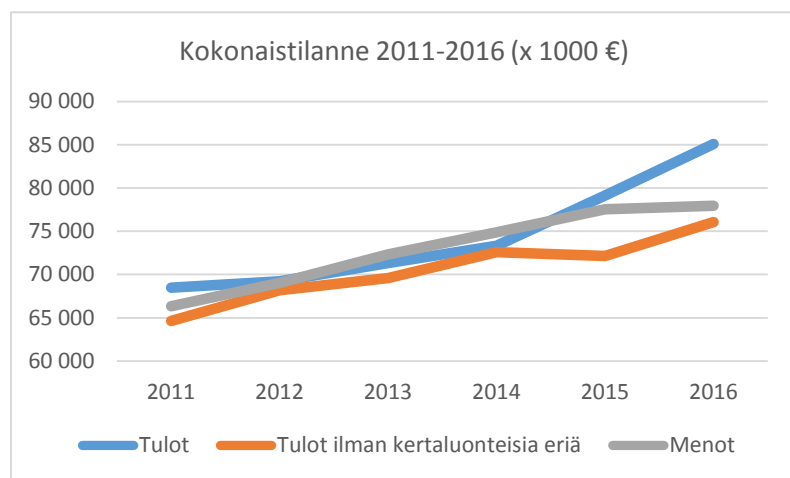
Revisionsnämnden rekommenderar också i år att självvärderingsförfarandet vid de olika sektorerna utvecklas vidare och utvidgas till att omfatta arbetet i utskotten. Utöver effektiviteten och det kvantitativa utfallet av processerna bör sektorerna i samband med självvärderingen utvärdera hur ändamålsenlig verksamheten är, tillgången på service och hur verkningsfull den är avseende kommunen i stort, invånarna och den fysiska miljön.

3. Utvärdering av hur de ekonomiska målen uppfyllts

Revisionsnämnden bildar sin uppfattning om stadens ekonomiska läge genom att analysera stadens resultaträkning, finansieringskalkyl och balansräkning med utgångspunkt i bokslutsuppgifterna för 2016. Vidare har nämnden följt med ekonomisiffrorna under ett antal år, vilket ger en mer pålitlig helhetsbild av nyckeltalen än ett enskilt år kan ge. Det ekonomiska läget och de centrala nyckeltalen speglas också mot stadens budget 2017, som grundar sig på det ekonomiska balanseringsprogrammet.

FIGUR 1: Räkenskapsperiodens resultat samt resultatet utan försäljningsvinster och andra extraordinära inkomster under åren 2011–2016.

FIGUR 2: Räkenskapsperiodens helhetsläge 2012–2016

Resultaträkningen för 2016 uppvisar en vinst på 7,1 miljon euro, men det bör konstateras att denna i likhet med tidigare år har uppstått till följd av poster av engångskaraktär och utan dem hade visat -1,9 miljoner euro underskott. Stadens resultat har sedan 2009 uppvisat ett underskott efter att resultaträkningen korrigerats med avseende på extraordinära inkomstposter. Enligt revisionsnämndens uppfattning kan stadens driftsekonomi anses vara i balans först då det korrigerade årsresultatet utan dessa inkomster visar ett överskott. I stadsdirektörens översikt och i förhandsinformationen om resultatet 2016 utreds de extraordinära posternas inverkan på resultatet på ett förtjänstfullt sätt, och oro för obalansen uttrycks, vilket visar att också stadens ledning omfattar denna uppfattning. Revisionsnämnden håller med ledningen då den påpekar att vägen till ekonomisk balans ännu är lång.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Resultatet i bokslutet	2 607	1 752	-985	-1 538	1 590	7 132
Extraordinära inkomstposter	-4 278	-2 589	-1 736	-760	-7 006	-9 031
Korrigerat resultat	-1 671	-837	-2 721	-2 298	-5 416	-1 899

Till följd av ändringen i systemet med statsandelar har stadens statsandelar på fem år minskat nästan till noll. Man kan förutse att denna inkomst under de kommande åren förvandlas till en nettoutgift.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Statsandelar före utjämning	13 676	14 417	14 626	13 932	12 374	12 718
Utjämnings	-10 647	-10 667	-11 514	-11 814	-12 049	-12 285
Redovisade statsandelar	3 029	3 750	3 112	2 119	325	433
Utjämnings i % av skatteintäkterna	20,30 %	19,70 %	20,60 %	20,00 %	20,10 %	19,51 %

Det främsta målet för 2016 var att årsbidraget räcker till för att täcka avskrivningarna enligt plan. Målet har nåtts, om man godtar att försäljningsvinsterna räknas in. Enligt balanseringsprogrammet ska årsbidraget 2017 vara positivt och verksamhetsbidraget, utan intäkter från försäljning av anläggningstillgångar, enligt det som fastställs i budgeten, ska vara högst -61 miljon euro.

Det är positivt att utgifterna ökade med bara 0,9 procent och att verksamhetsbidraget utan intäkter från försäljning, -59 miljoner euro, är något bättre än 2015, och dessutom ligger 1,5 miljoner över målet. Denna positiva trend gäller alla sektorer. Också det korrigerade årsbidraget är positivt. Därmed finns det goda möjligheter att uppnå målen för 2017.

Bilaga 1 innehåller figurer som visar trenden för olika ekonomiska nyckeltal 2011–2015.

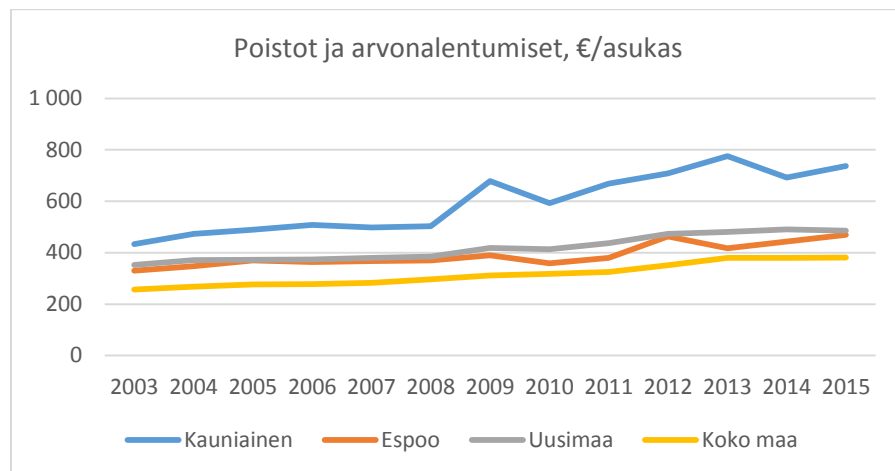
Revisionsnämnden påpekar att om servicen ska bibehållas på den nuvarande nivån sätter det även under den närmaste framtiden press på att öka skatteinkomsterna och/eller göra ändringar i servicestrukturerna samt ytterligare förbättra ekonomin och effektiviteten i servicen.

Kassaflöden och investeringar

Den främsta iakttagelsen om finansieringskalkylen är att inkomsterna från försäljning av fast egendom, 9,4 miljoner euro, har täckt merparten av investeringarna under året, 9,8 miljoner euro, vilket har inneburit att staden hittills inte har behövt ta lån. Investeringarna på 9,8 miljoner euro under perioden stannade avsevärt under målet för året (19,4 miljoner euro), i huvudsak p.g.a. att tillbyggnaden av Villa Breda sköts upp. Om man bedömer utgående från avskrivningarna, ligger Grankulla stads investeringsgrad fortsättningsvis klart över riksmedeltalet (figur 3).

Av investeringarna kan ca 5 miljoner anses bestå av underhålls- och saneringsinvesteringar i fastigheterna, dvs. åtgärder för att undvika de allt större riskerna med eftersatt underhåll. Jämfört med detta verkar stadens IT-investeringar på 54 tusen euro låga. Även om underhållet av stadens omfattande fastighetsinnehav är en prioritet ska man inte glömma bort ICT-investeringarna, som kunde öka produktiviteten.

Revisionsnämnden frågar om stadens ICT-investeringar står i rätt proportion till investeringarna som helhet? Beaktas framtida behov av att utveckla verksamheten mot större lönsamhet och effektivitet samt utnyttjandet av digitaliseringspotentialen tillräckligt i ICT-investeringarna?

FIGUR 3: Avskrivningar och nedskrivningar, euro/invånare 2003–2015

Balansräkning och ekonomisk ställning

Stadens balansräkning har ytterligare stärkts och soliditeten på 92 % är utmärkt. Inga anmärkningsvärda förändringar iaktogs i stadens eller stadskoncernens balansräkning.

Utvärdering av hur målen för verksamheten uppfyllts

Revisionsnämnden har utvärderat hur målen för verksamheten uppfyllts ifråga om tillgången på tjänster, samt tjänsternas genomslag och produktivitet. Fullmäktige hade inte fastställt bindande mål för året för tillgången på tjänster, enhetskostnader eller produktivitet, vilket försvårade utvärderingen.

Utvärdering av hur målen för år 2016 uppfyllts

I tabellen nedan visas en utvärdering av hur målen som fullmäktige har fastställt för året har uppfyllts. Målen har grupperats i mål för tillgång, genomslag och enhetskostnader, samt övriga mål.

● = målet har nåtts ● = arbetet är på god väg ● = målet har inte uppnåtts

Mätare/utvärderingskriterium	Mål	Utfall	Revisionsnämndens bedömning av måluppfyllelsen
Tillgång på tjänster			Kan ej bedömas
Tjänsternas genomslag			
Andelen av hemmaboende personer som fyllt 75 år, %	92	94	
Antal arbetslösa under 25 år	0	14	
Studie- eller arbetsplats efter grundskolan, %	100	100	
Antal deltagare i finska klubben i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen	50	71	
Studierande som skriver A- och B-svenskan i finska gymnasiet, %	52	57,5	
Enhetskostnad för tjänsterna (euro/prestationsenhet)			Kan ej bedömas

Antal producerade prestationer (e. dyl.)			
Antal färdigställda bostäder	75	27	
Antal tandemkurser i gymnasiet	3	3	
Antal nya klientförhållanden inom öppenvården	40	3	1)
Arkitekttävlingen avgörs		Tävlingen avgjord	
Resurser: volym och användning			
IT-apparater/elev inom grundläggande utbildningen	1	1,2	
Användning av informations- och kommunikationsteknik	-	3,3	Kan ej bedömas
Sjukfrånvaro (dagar/anställd)	11	11,1	
Användningsgrad av stadens hyresbostäder minst, %	95	94 - 99	
Årsbidrag/avskrivningar enligt plan, minst	1	2,05	

1) Målet som hade fastställts av fullmäktige var inte längre relevant pga. reformen av socialvårdslagen. Till följd av detta ger revisionsnämnden ingen utvärdering av utfallet.

4. Social- och hälsovårdssektorn

Planering och förberedelser för lagändringarna i anslutning till vård- och landskapsreformen och omorganiseringen av de uppgifter som kvarstår hos staden krävde redan år 2016 en avsevärd arbetsinsats från sektorledningen. Även projektet Apotti har genererat arbete för flera sakkunniga under 2016 i form av olika utredningar och andra utvecklingsprojekt. Arbetsinsatsen blir sammanlagt nästan två årsverken.

Revisionsnämnden frågar hur kostnaderna för stadens arbetsinsatser i anslutning till vård- och landskapsreformen samt projektet Apotti har ersatts till Grankulla stad?

Hälsovården

Utgående från svaren på invånarenkäten som gjordes under året kan man konstatera att invånarna ser hälsovårdstjänsterna som mycket viktiga. Samtidigt kom det fram att invånarna är rätt nöjda med tjänsterna, trots att det finns utvecklingsbehov i anslutning till tidsbokningen, väntetiderna och vårdkvaliteten på hälsostationen.

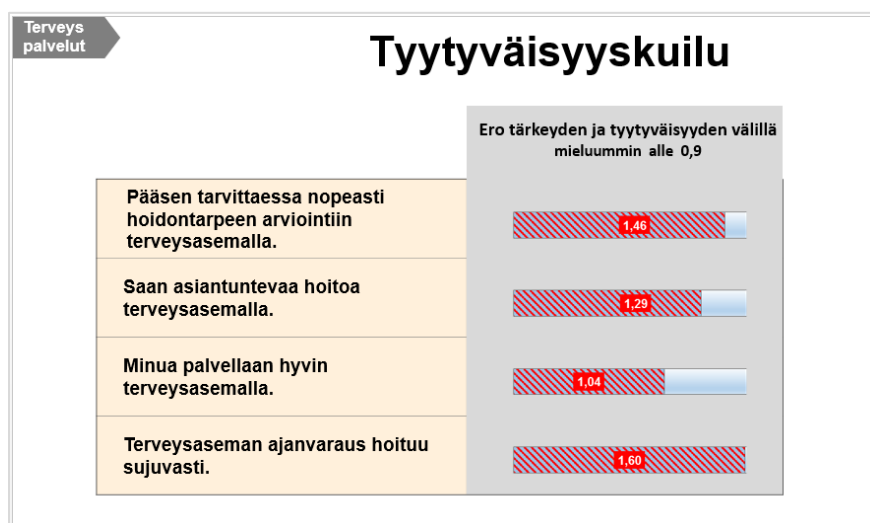
Verksamheten har utvecklats genom att skapa smidigare arbetsprocesser och klarare dokumentation. Tack vare en ändring av verksamhetsmodellen har man kunnat minska läkarbesöken med ca 50 procent genom att utveckla bedömningen av vårdbehovet och skötarnas mottagningsverksamhet. Ett bevis för den exemplariska verksamheten och den ordinarie personalens sakkunskap vid Grankulla hälsocentral är det faktum att den är en undervisningshälsocentral godkänd av Helsingfors universitets medicinska fakultet. Hälsocentralen erbjuder årligen praktikplatser och utbildning för 3–5 utexaminerade läkare och lika många studerande. Arrangemanget har också bidragit till att täcka ett tidvis förekommande behov av extra läkarresurser, samt hjälpt vid rekryteringen då lediga tjänster har uppkommit. Revisionsnämnden anser det positivt att ett systematiskt utbildningsprogram har gjorts upp för personalen, och att regelbunden verksamhet för främjande av arbetshälsan ordnas. Revisionsnämnden uttrycker sitt tack till sektorn för förtjänstfullt arbete för att utveckla hälsovården.

På grund av reparationsarbeten på hälsostationen flyttades hela verksamheten till tillfälliga lokaler, där man arbetade i sex månader. Detta ledde till oförutsedda utgifter och praktiska svårigheter. Dessvärre rådde reparationsarbetet inte bot på det huvudsakliga problemet, inomhusluften, och orsakerna undersöks fortfarande.

Vid slutet av 2016 hade redan mer än tusen personer bosatta i någon annan kommun registrerat sig som klienter på vår hälsostation. Av rådgivningens klienter är ca 20 % bosatta i en annan kommun. Vid årets slut hade staden sju ordinarie läkare, vilket motsvarar målet och anses räcka till för stadens eget växande invånarantal och klienter från andra kommuner.

Hälsocentralen följer hela tiden med tillgången på tjänster och kundresponsen; mer än 90 % av klienterna är nöjda sedan hälsostationen flyttade tillbaka till sina egna lokaler. En uppföljning av antalet telefonsamtal och svarstiderna inom återuppringningen visade att mindre än 50 % av samtalen besvarades inom en halv timme. En utvecklingsplan har gjorts upp med tjänstens serviceproducent, som är ett utomstående bolag, men planen har ännu inte gett önskvärt resultat. Mätningar av vårdens genomslag har nått pilottester inom programmet mediatri, som hör till ett gemensamt kvalitetsnätverk för 26 kommuner (komedic).

Resultaten i invånarenkäten visar att glappet mellan hur nöjd man är med tjänsten och hur viktig den anses vara är särskilt stort i samband med hälsovårdstjänsterna.

FIGUR 4: Skillnaden mellan hur viktig tjänsten ansågs och hur nöjda respondenterna var med den, inom hälsovårdstjänsterna

Socialtjänster

Grankulla uppfyllde sin skyldighet att ta emot sammanlagt 22 flyktingar och asylsökande år 2016. Stadens integrationsarbetsgrupp kartlade och utredde tillsammans med Kyrkslätt vilka åtgärder som behövs för att utveckla integrationsarbetet. I november 2016 inledde ett gruppfamiljehem för nio flyktingungdomar sin verksamhet i ett småhus i Grankulla; Diakonissanstalten i Helsingfors ansvarar för verksamheten. Vid årets slut omfattade integrationsåtgärderna i Grankulla 55 flyktingar som hade fått kommunplats. Av dessa var nio kvotflyktingar. Även bl.a. församlingarna och Grani Närhjälp rf har deltagit i integrationsarbetet.

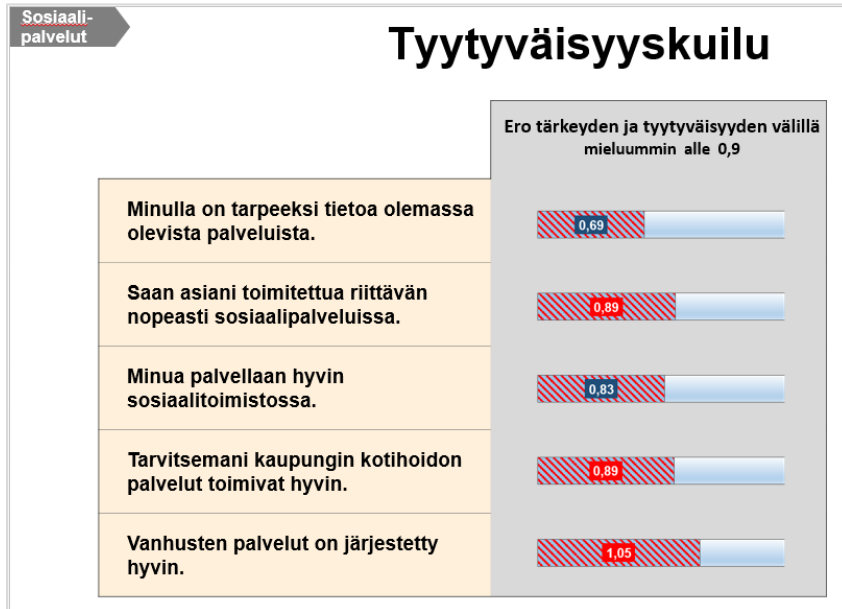
Revisionsnämnden vill rikta uppmärksamheten till att mottagandet av flyktingar i Grankulla väcker diskussion bland stadens invånare. Därför är det viktigt att lägga vikt vid kommunikationen och beslutsprocessen.

Äldreomsorgen

Det blev en större förändring inom äldreomsorgen när verksamheten vid Villa Breda åldringshem lades ned tills vidare på grund av ändringar i den nuvarande byggnaden och tillbyggnadsarbeten. Alla 22 invånare flyttades till ett vårdhem som erbjuder köpta tjänster. Verksamheten vid hälsocentralens vårdavdelning Ekkulla flyttades till Esbo

sjukhus, och både patienter och personal är nöjda med slutresultatet. Helhetskostnaderna för bäddplatserna som har överenskommit i förhandlingar med Esbo är lägre än helhetskostnaderna för vården vid Ekkulla.

Resultaten i invånarenkäten visade att glappet mellan hur nöjd man var med tjänsten och hur viktig den ansågs vara var särskilt stort i samband med äldreomsorgen.

FIGUR 5: Skillnaden mellan hur viktig tjänsten ansågs och hur nöjda respondenterna var med den, inom socialtjänsterna

Till följd av personalbyten har fel uppkommit i faktureringen av klienter inom långvården samtidigt med brister inom kontrollen. Detta har lett till att de korrigerande åtgärderna och indrivningen har fördröjts och komplicerats, samt också till inkomstförluster för staden. Utredningen fortsätter in på 2017.

Revisionsnämnden har vid ett möte hört ansvarspersoner inom social- och hälsovårdssektorn samt bett om en skriftlig tilläggsutredning om felen som har uppkommit i klientfaktureringen. Utgående från de utredningar som har fåtts konstaterar revisionsnämnden att de fel som observerats berör faktureringen av klienter inom boendeservice som köps av privata tjänsteproducenter. Felen berodde på felaktigt beaktade inkomster i besluten om klientavgifter för 27 klienter. I vissa fall hade man fakturerat för mycket, men i de flesta fall för lite. Felen hade en nettoeffekt på ca 45 000 euro. En del av avgifterna är enligt uppgift inte längre indrivningsbara. Klienterna har informerats om felen.

Revisionsnämnden konstaterar att de åtgärder som redan har planerats och genomförts är korrekta och nödvändiga. Nämnden understryker särskilt vikten av att skola in ny personal och vikarier, samt av att organisera kontrollen av klientfakturorna och hur den omsätts i praktiken samt en klart definierad ansvarsfördelning. Ytterligare förutsätter revisionsnämnden att indrivningen av fordringar som uppkommit till följd av felaktiga serviceavtal och fakturor säkras och genomförs enligt stadens anvisningar, på ett sätt som behandlar stadens invånare rätt och jämställt. Eventuella kreditförluster ska också bokföras på rätt sätt.

Mun- och tandvård

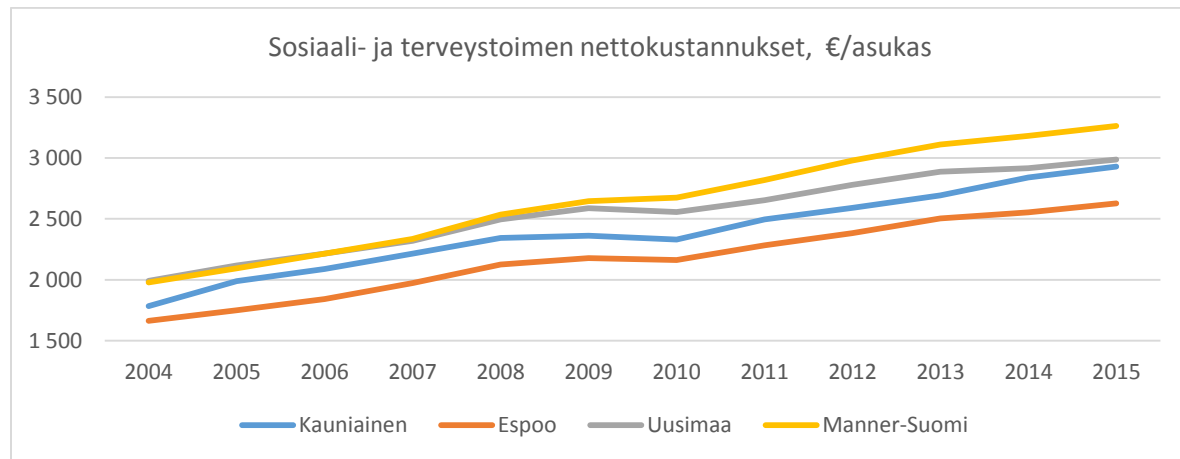
Mun- och tandvården verkade under den tid då hälsostationen reparerades (ca 6 mån.) i tillfälliga lokaler i Otnäs i Esbo, med en något minskad personresurs. Trots detta kunde vårdgarantin uppfyllas både med avseende på

brådskande och icke-brådskande vård, bl.a. genom att ändra på arbetsfördelningen mellan munhygienist och tandläkare samt genom att öka användningen av betalningsförbindelser.

Den specialiserade sjukvården

Den specialiserade sjukvården anskaffas i sin helhet som köpt tjänst hos samkommunen HNS. Under 2016 låg kostnaderna för den specialiserade sjukvården på samma nivå som under föregående år, då siffrorna korrigeras med 0,3 miljoner euro i återbäring för år 2015. Antalet klienter inom vården är ungefär samma som tidigare. Under tidigare år har ökningen i kostnaderna i medeltal varit närmare 10 procent. Antalet fakturerade produkter år 2016 ökade jämfört med föregående år med 2,6 procent, men de fakturerade produkternas genomsnittliga pris sjönk med 10,3 procent.

€ 1 000	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verksamhetsbidraget för social- och hälsovården	21 501	22 163	23 467	25 233	27 126	26 802
Ändring från föregående år		3,1 %	5,9 %	7,5 %	7,5 %	-1,2 %
Utgifter för den specialiserade sjukvården	6 708	7 051	7 703	8 373	9 007	8 309
Ändring från föregående år		5,1 %	9,2 %	8,7 %	7,6 %	-7,7 %

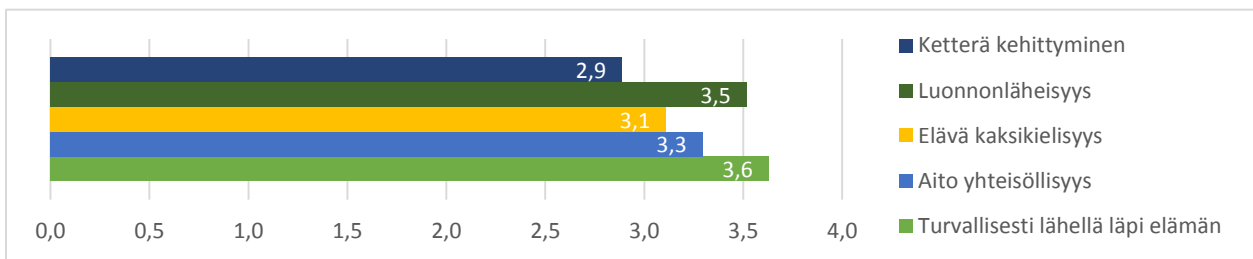

FIGUR 6: Social- och hälsovårdens nettokostnader euro/invånare 2004–2015.

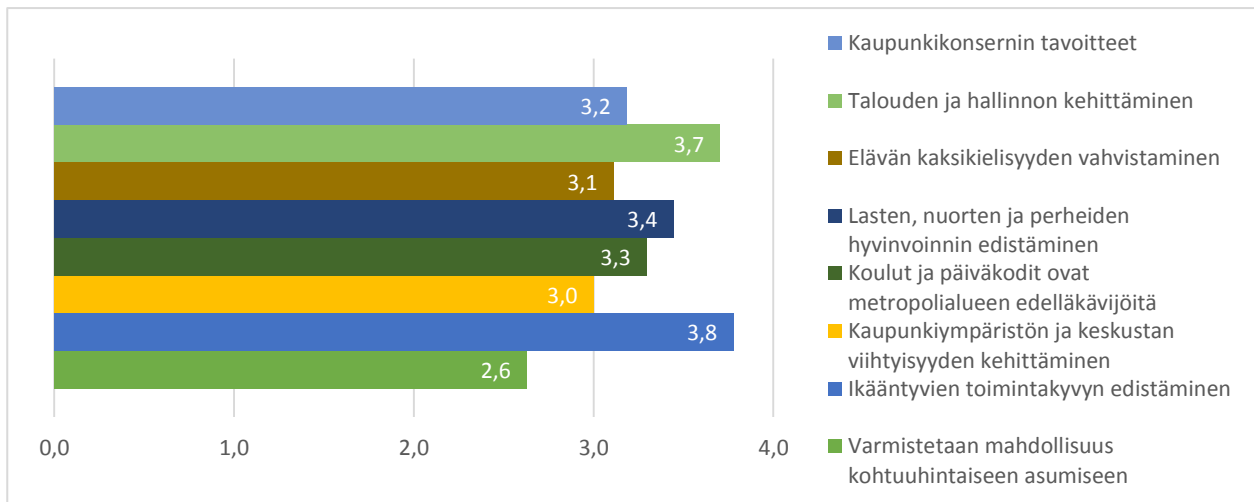
5. Övriga observationer

5.1 Enkäten till fullmäktige

Som ett led i sin utvärdering gjorde revisionsnämnden en enkät till fullmäktiges ledamöter och ersättare om fullmäktiges verksamhet under mandatperioden 1/2013–5/2017. Enkäten gjordes med hjälp av stadens enkätprogram, Questback. Syftet med enkäten var att utreda hur fullmäktigeledamöterna och deras ersättare utvärderade fullmäktiges verksamhet, hur fullmäktigeverksamheten kunde utvecklas, och vilka ärenden ledamöterna särskilt vill att det nya fullmäktige som tillträder i juni ska fokusera på. Sammanlagt 27 svar kom in, 56 procent, av vilka 12 från SFP, 8 från Samlingspartiet och 7 från de andra grupperna. Resultatet för fullmäktigeenkäten presenteras i bilaga 4.

FIGUR 7: Hur har fullmäktige enligt din mening lyckats främja Grankullas värderingar under perioden?

FIGUR 8: Hur anser du att de strategiska målen för fullmäktigeperioden har uppfyllts?

5.2 Invånarenkäten

I slutet av 2016 gjordes en invånarenkät som postades till ett slumpmässigt urval på tvåtusen Grankullabor över 16 år. 796 svar lämnades in, vilket ger en svarsprocent på 40 procent. Antalet kommentarer från respondenterna är

överraskande stort, 1787 st. Syftet med enkäten var att kartlägga invånarnas åsikter om stadens tjänster och verksamhet och deras förväntningar inför inledningen av den nya fullmäktigeperioden. Medelbetyget var 8,08 på en skala på 4–10.

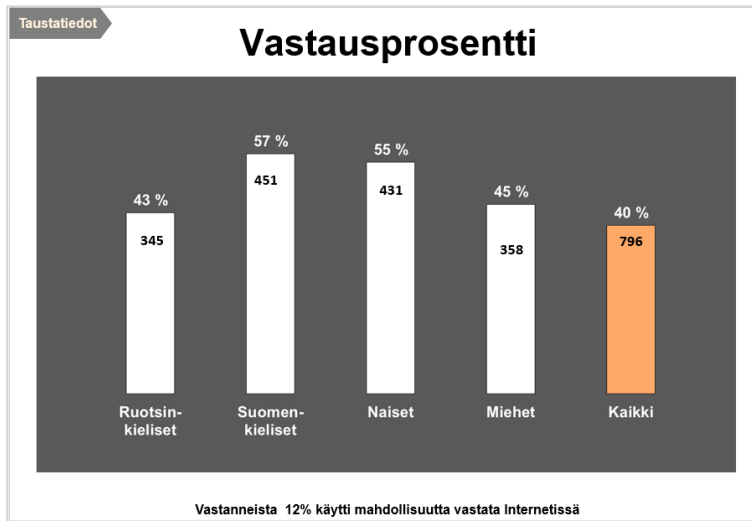
Det slumpmässiga urvalet, som motsvarar stadens befolkningsstruktur, hade gjorts enligt följande kriterier: 60 procent finskspråkiga, 40 procent svenskspråkiga, 50 procent män, 50 procent kvinnor, ålder vid tiden för urvalet minst 16 år. Urvalet gjordes av Befolkningsregistercentralen.

Frågorna gällde följande ämnesområden:

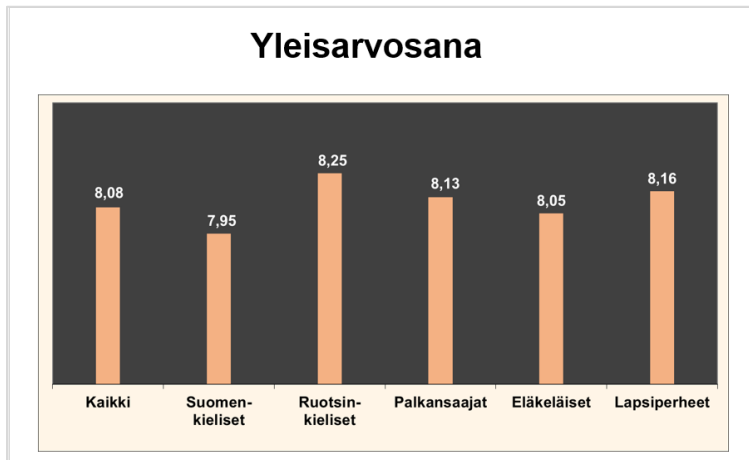
1. Hur invånarna prioriterar stadens tjänster.
2. Hur nöjda stadens invånare är med tjänsterna.
3. Att erbjuda en kanal för Grankullaborna att uttrycka sina åsikter.

Sammandrag av svaren

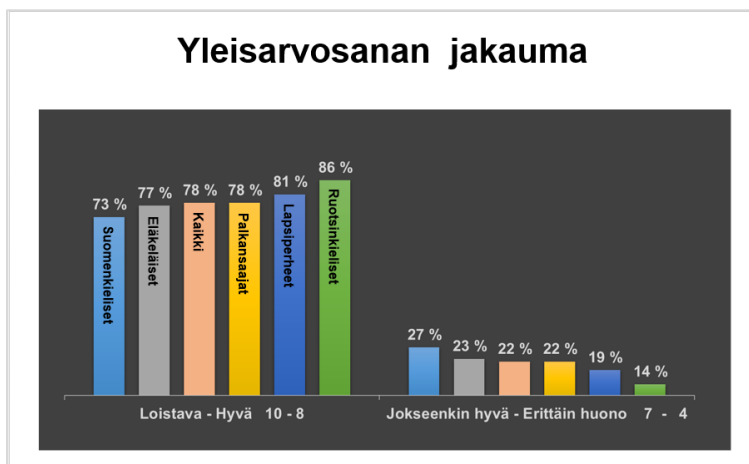
- Grankulla är en trygg, trivsamt och parkdominerad stad, som kan rekommenderas för potentiella inflyttare.
- Bildningstjänsterna och särskilt skolorna nämns som stadens styrka.
- De välskötta parkerna och grönområdena fick de nästhögsta nöjdhetspoängen i enkäten.
- Stadens personal är yrkeskunnig och tjänstvillig.
- De tekniska tjänsterna har genomgående fått bra nöjdhetspoäng.
- Hälsostationens resurser svarar inte mot invånarnas behov.
- Effektivt byggande utgör ett hot mot stadens särprägel, om man inte lägger vikt vid att bevara de nuvarande grönområdena och om Grankulla förlorar sin prägel som trädgårdsstad.
- Det allmänna vitsord staden har fått är gott; visserligen är de svenskspråkiga nöjdare än de finskspråkiga.
- Socialservicen motsvarar inte helt förväntningarna hos de invånare som har besvarat frågorna (ca 30 %).
- Frågan om service på det egna modersmålet har fått de hösta nöjdhetspoängen i enkäten bland de finskspråkiga, medan nöjdheten bland de svenskspråkiga låg på medelnivå (15:e plats).
- Frågan om huruvida skattesatsen kunde höjas ytterligare delade åsikterna för och emot.

FIGUR 9: Invånarenkäten i Grankulla, svarsprocent

FIGUR 10: Invånarenkäten i Grankulla, medelbetyg

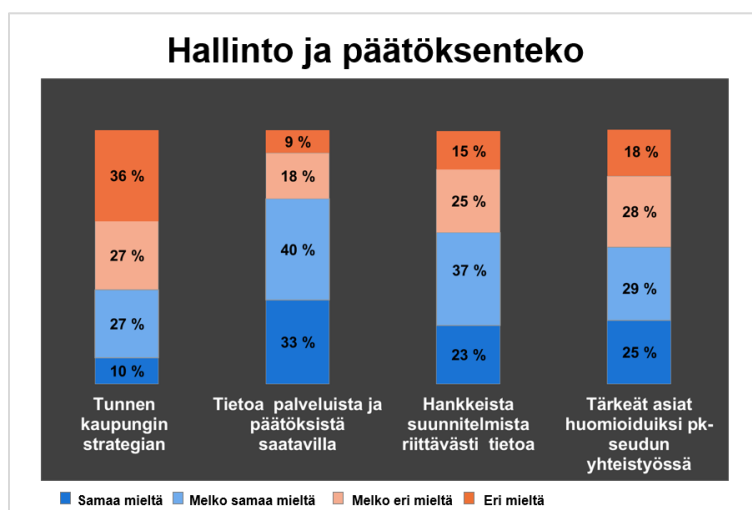
FIGUR 11: Invånarenkäten i Grankulla, medelbetygets fördelning

Yleisarvosana

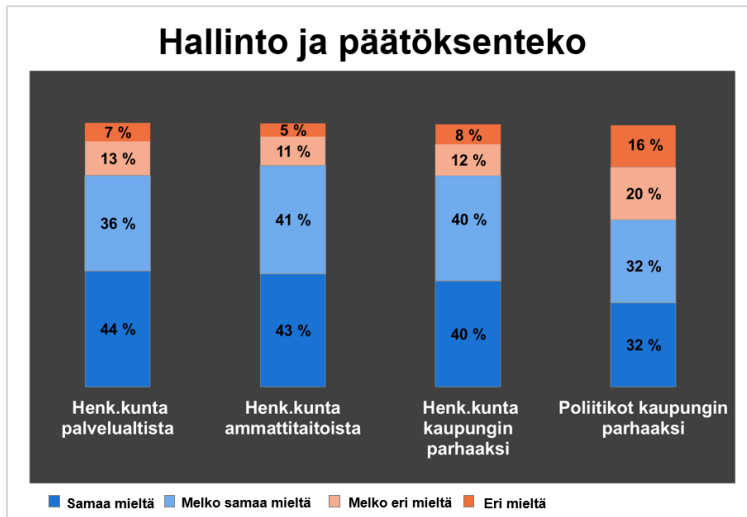
Yhteenveto kommenteista

Arvosana 10 - 8	Kommentit		Arvosana 7 - 4	Kommentit	
Kaikkiaan kommentteja	70	100%	Kaikkiaan kommentteja	31	100%
Tyytyväinen kaupunkiin	44	63%	Kokonaisuudessaan kriittinen	3	10%
Painottaa yhtä kehittämistarvetta	17	24%	Painottaa yhtä kehittämistarvetta	17	55%
Kiitosta mutta myös kritiikkiä	9	13%	Sekä kritiikkiä että kiitosta	11	35%

FIGUR 12: Invånarenkäten i Grankulla, sammandrag av kommentarerna

FIGUR 13: Invånarenkäten i Grankulla, förvaltning och beslutsfattande

FIGUR 14: Invånarenkäten i Grankulla, förvaltning och beslutsfattande

5.3 Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2015–2017

Fullmäktige godkände Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2015. Programmet fokuserar i enlighet med stadens strategi på en levande tvåspråkighet i staden. Situationen i fråga om invandrarnas språk och den språkliga integrationsstrategin bör granskas särskilt.

Kartläggning av den tvåspråkiga servicen i Grankulla samt utvärdering och regelbunden uppföljning av den ger information om nivån på tvåspråkigheten i servicen och invånarnas erfarenheter som servicetagare. I invånarenkäten som gjordes i slutet av 2016 fick Grankulla stad ett bra medelbetyg (8,08/10), men de svenskspråkiga invånarna var mer nöjda (8,25/10) än de finskspråkiga (7,95/10).

Erfarenheter visar att tvåspråkigheten verkar fungera med hjälp av en inre dynamik i kommuner där minoritetsspråkets andel är minst 25–30 %. Språkstrukturen, traditionerna, arbetsmarknaden och kulturen i Grankulla är genuint tvåspråkiga, och det språkliga utbudet möter efterfrågan.

Revisionsnämnden uppmanar staden att även i fortsättningen fästa uppmärksamhet vid tvåspråkighetsprogrammet och uppföljningen av det, särskilt inför vård- och landskapsreformen.

5.4 Finskspråkiga skolförvaltningen

Inom den finskspråkiga skolförvaltningen diskuterades under året införandet av en enhetsskola. Den finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran föreslog för fullmäktige på pedagogiska och ekonomiska grunder att en enhetsskola skulle grundas genom att Kauniaisten lukio skulle ha flyttat till Mäntymäen koulu, som i nuläget har årskurserna 1–6. Alla årskurser från 1–9 skulle ha inhysts i Kasavuoren koulu. Omkring 400 föräldrar bosatta i Grankulla undertecknade en vädjan om att bevara nuläget. Fullmäktige beslutade att inte ändra på situationen.

Revisionsnämnden konstaterar att man särskilt i beredningen av beslutsförslag som berör barn och unga bättre borde beakta även inverkan av lösningarna på målgruppen och deras familjer i praktiken, utöver rent pedagogiska och ekonomiska motiveringar. Särskild uppmärksamhet borde fästas vid beslutsprocessen.

6. Revisionsnämndens förslag till stadsfullmäktige

Enligt 121 § i kommunallagen behandlar fullmäktige revisionsnämndens utvärderingsberättelse i samband med bokslutet. Kommunstyrelsen ger fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

Revisionsnämnden lämnar sin utvärderingsberättelse för 2016 till fullmäktige för behandling och föreslår att fullmäktige ska begära bemötanden av utskotten och stadsstyrelsen med anledning av de kursiverade frågorna och rekommendationerna i utvärderingsberättelsen före utgången av oktober 2017.

Revisionsnämnden föreslår i enlighet med revisorns förslag att bokslutet godkänns och att medlemmarna i förvaltningsorganen och de ledande tjänsteinnehavarna i uppgiftsområdena beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2016.

7. Sammanfattning

Revisionsnämnden genomförde utvärderingen 2016 enligt sin utvärderingsplan för fullmäktigeperioden 2013–2016 och sitt arbetsprogram för utvärdering. Revisionsnämnden anser på basis av sina ovan relaterade granskningsobservationer och bedömningar att de ekonomiska mål som fullmäktige godkänt har uppnåtts i en tillräcklig utsträckning.

Stadens bokslut för 2016 uppvisar överskott, vilket beror på inkomster från fastighetsförsäljning samt engångsposter. Utan dessa försäljningsinkomster och extraordinära poster skulle resultatet ha varit negativt med ett underskott på 1,9 miljoner euro. Grankullas nettodriftskostnader uppgick till totalt 6 227 euro/invånare år 2015 (den senaste tillgängliga uppgiften). Detta var en minskning på -6,4 procent jämfört med föregående år, och kan jämföras med genomsnittet för Nyland, 5 371 euro/invånare (+2,4 %). Det ekonomiska läget i Grankulla har fortsättningsvis utvecklats i en bättre riktning under 2016 sedan balanseringsprogrammet för ekonomin inleddes. Revisionsnämnden vill rikta sitt tack till stadsdirektören och de övriga tjänsteinnehavarna för de goda framstegen inom balanseringsprogrammet under 2016.

Utsikterna för de närmaste åren innehåller fortfarande utmaningar pga. landskapsreformen, att tillväxten av skatteinkomsterna blir långsammare, större markförsäljningsinkomster upphör, statsandelarna minskar samt utgifterna inom driftsekonomin ökar. Stadens investeringsbudget har varit stor och därav följer att avskrivningarna under de kommande åren kommer att stiga till en nivå på ca 9 miljoner euro. Detta minskar å sin sida resurserna som står till buds för driftsekonomin och ökar utgifterna inom driftsekonomin i form av ökande underhållsansvar. Utgiftsutvecklingen inom driftsekonomin samt investeringsgraden bör hållas på en moderat nivå och anpassas till utgifterna under de kommande åren. Strävan att upprätthålla högklassig och mångsidig service orsakar press på att öka skatteinkomsterna och/eller ändra serviceutbudet. I stadens balansräkning finns alltså ett ackumulerat överskott på cirka 40 miljoner euro, som utgör en buffert och ger möjligheter till att utveckla verksamheterna systematiskt.

Revisionsnämnden gjorde en enkät med självutvärdering som riktades till fullmäktigeledamöterna och deras ersättare i maj 2017. Svarsprocenten var 56 procent, vilket kan betraktas som ett representativt resultat. Skillnader kunde ses mellan de olika fullmäktigegrupperna t.ex. ifråga om hur nöjda de var med utfallet för de olika målen under fullmäktigeperioden. Respondenternas budskap till de nya fullmäktigeledamöterna var: var aktiv, sätt dig in i ärendena på förhand, för diskussion med kommuninvånarna och samarbeta med olika parter. Respondenterna tillönskade också de nya ledamöterna lycka och mod att genomföra de balanseringsåtgärder och utvecklingsförslag som krävs.

Revisionsnämnden tackar stadsstyrelsen för att den 2016 bad nämnderna om utredningar om utvärderingsberättelsen och sedan sammanställde dem och stadsstyrelsen svar som gäller hela staden. Revisionsnämnden hoppas att denna process kan tillämpas på samma sätt även i fortsättningen.

Revisionsnämnden rekommenderar också i år att självvärderingsförfarandet vid de olika sektorerna utvecklas vidare och utvidgas till att omfatta arbetet i utskotten. Utöver effektiviteten och det kvantitativa utfallet av processerna bör sektorerna i samband med självvärderingen utvärdera hur ändamålsenlig verksamheten är, tillgången på service och hur verkningsfull den är avseende kommunen i stort, invånarna och den fysiska miljön. Rutinerna för att få in kundrespons och utnyttja den bör utvecklas vidare.

Revisionsnämnden har under tidigare år konstaterat att de mål för verksamheten som framförs i budgeten till största delen består av långsiktiga utvecklingsåtgärder, och att bindande och mätbara mål i allmänhet inte hade satts upp för budgetåret. Revisionsnämnden vill tacka för att de olika sektorerna har utvecklat målpställningen. Uppsättandet av och presentationssättet för de verksamhetsmål som är bindande gentemot fullmäktige bör utvecklas vidare. Inom sektorerna borde mera mätbara och bindande mål på årsnivå fastställas för tillgången på tjänster samt tjänsternas produktivitet och genomslag.

Revisionsnämnden tackar alla tjänsteinnehavare som intervjuats i nämnden och önskar att de bedömningar och observationer som framförts i denna utvärderingsberättelse beaktas i verksamheten 2017 och när budgeten för 2018 görs upp. Revisionsnämnden tackar revisorn för ett gott samarbete.

8. Underskrifter

Grankulla den 17 maj 2017

Grankulla stads revisionsnämnd

Heikki Kurkela
ordförande

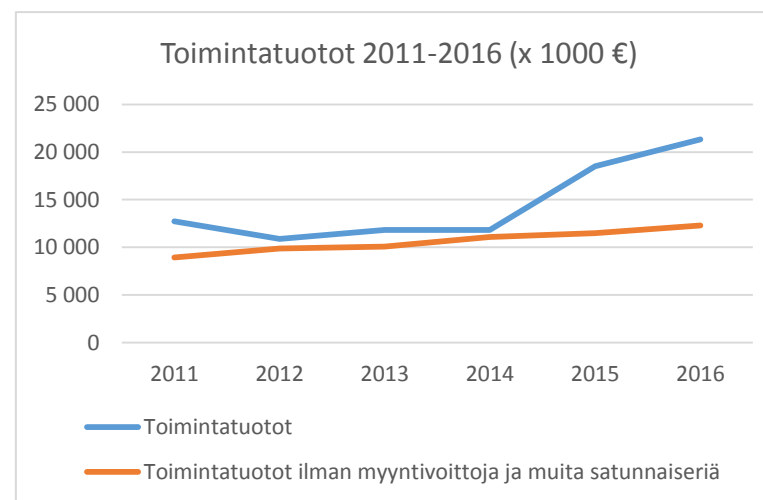
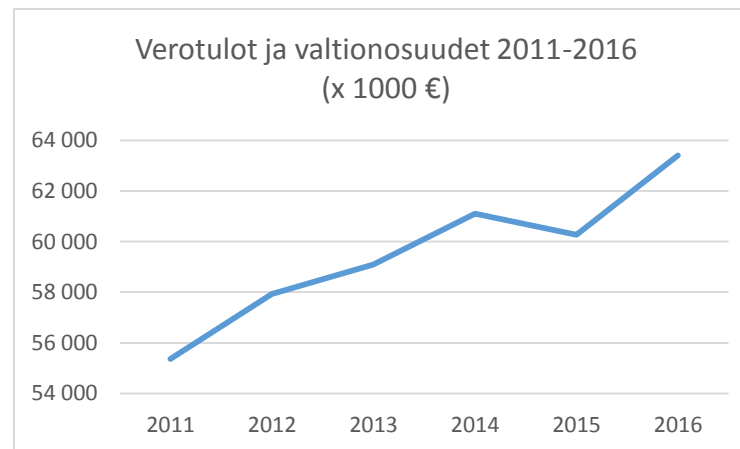
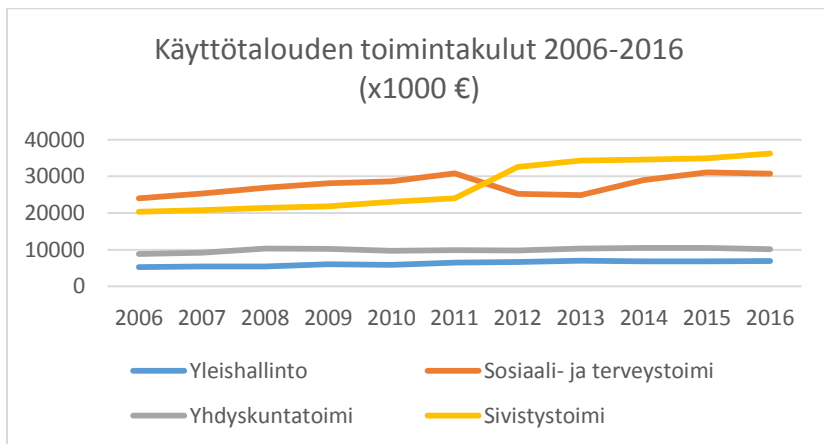
Veronica Fellman
vice ordförande

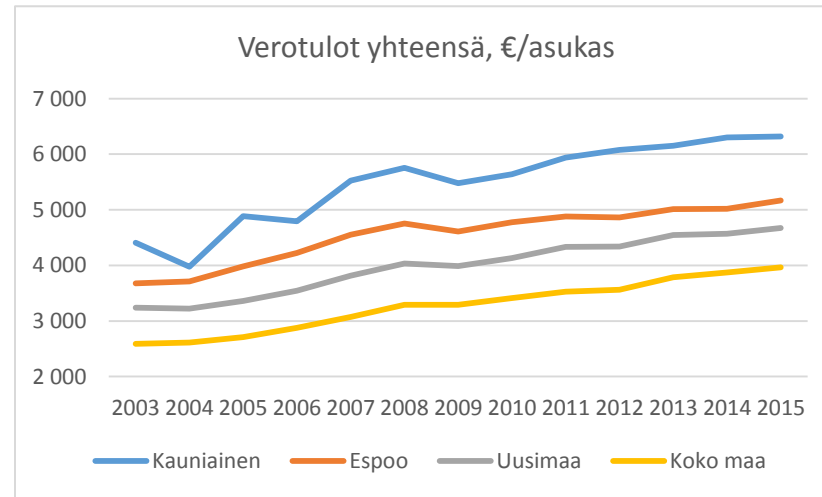
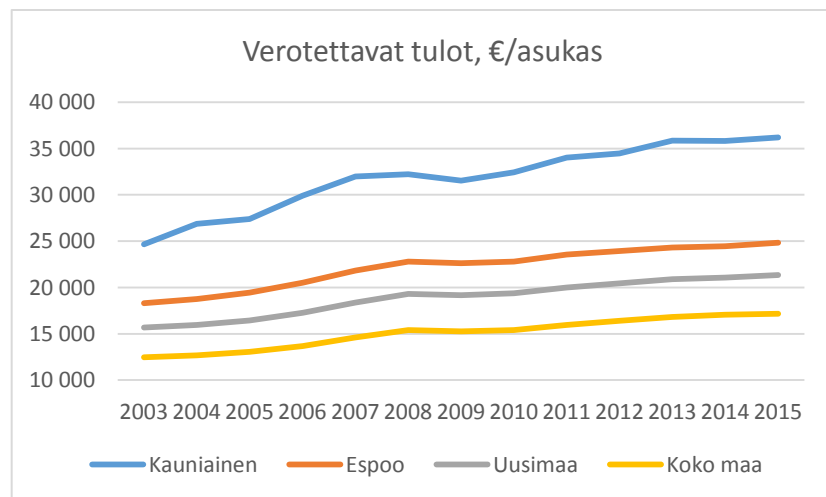
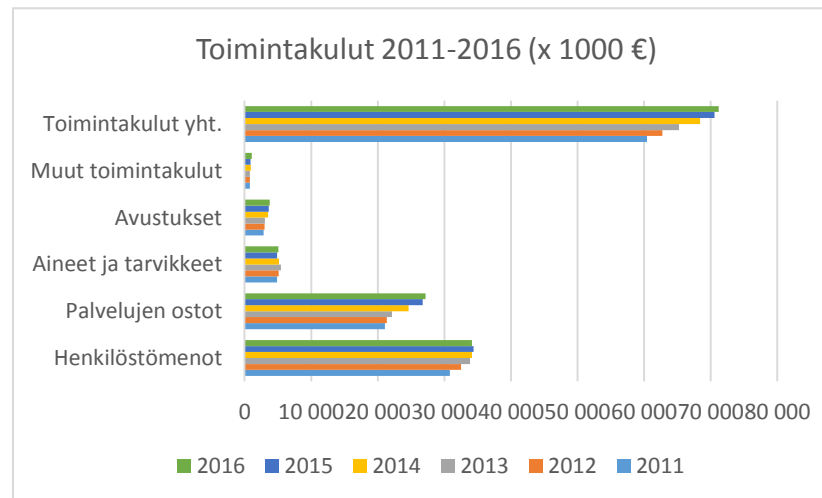
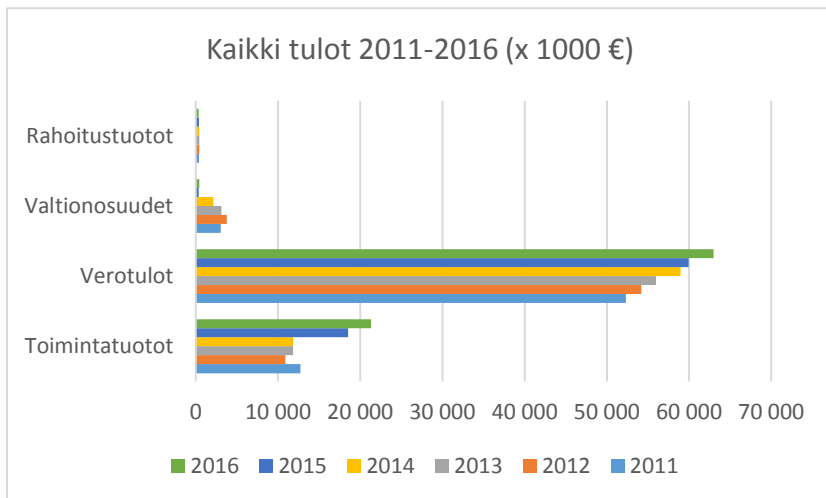
Pekka Kuvaja
ledamot

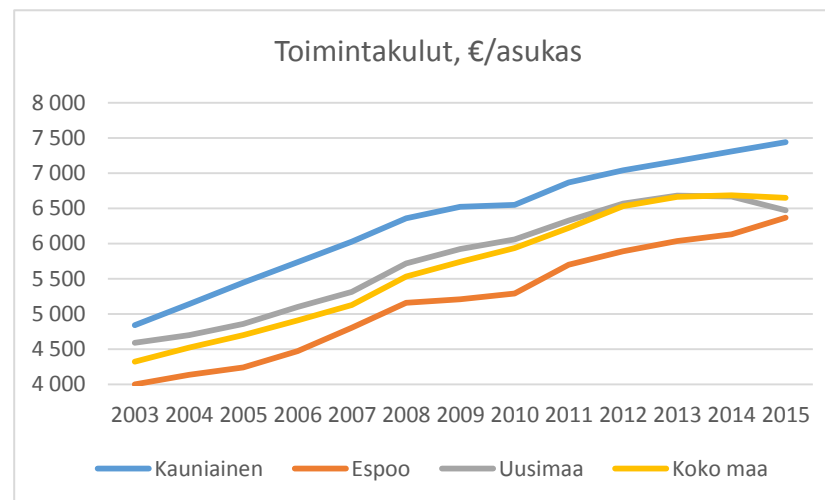
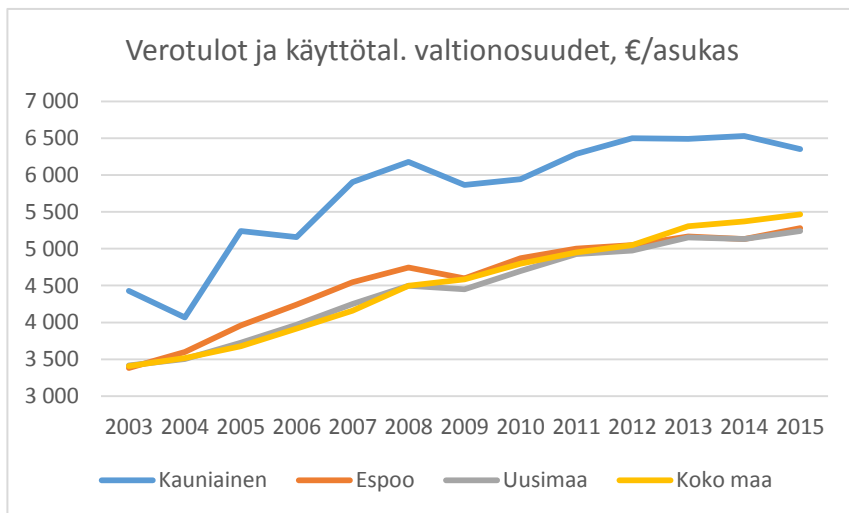
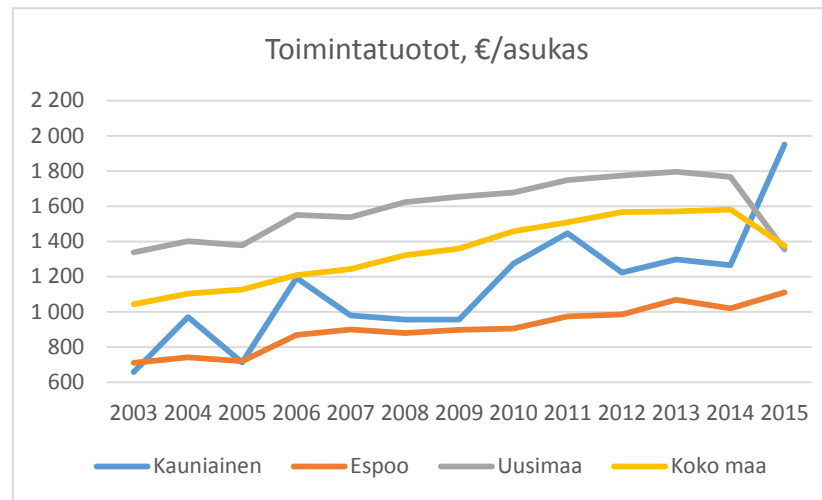
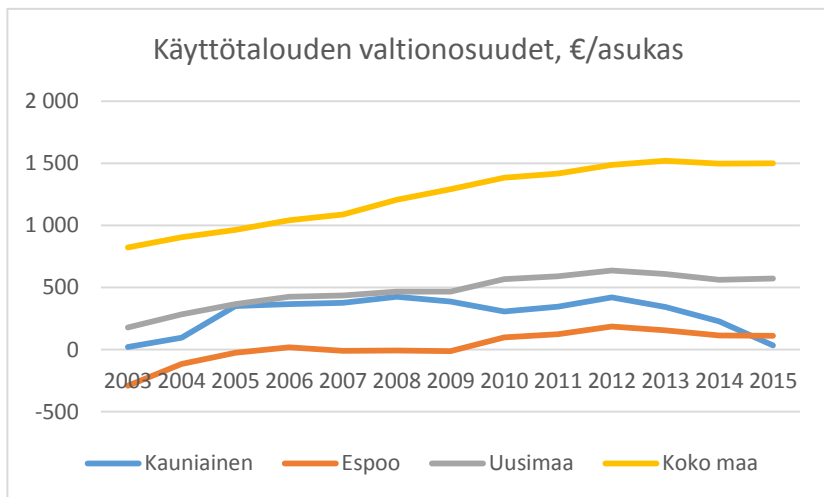
Guy Willman
ledamot

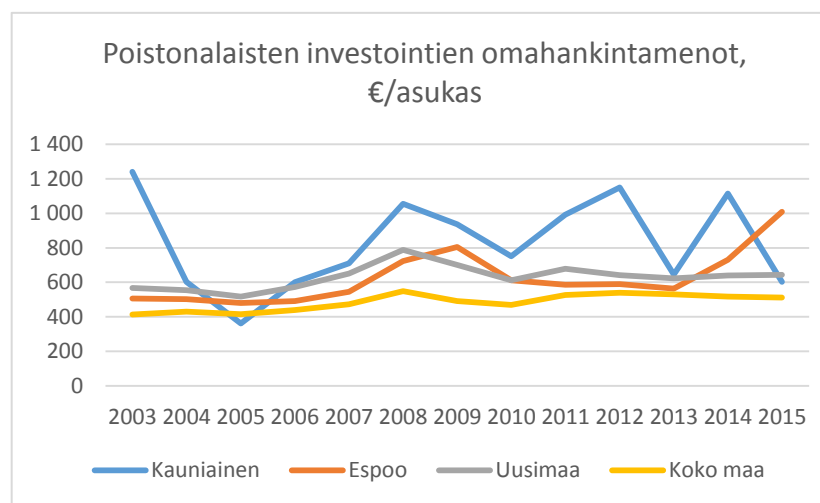
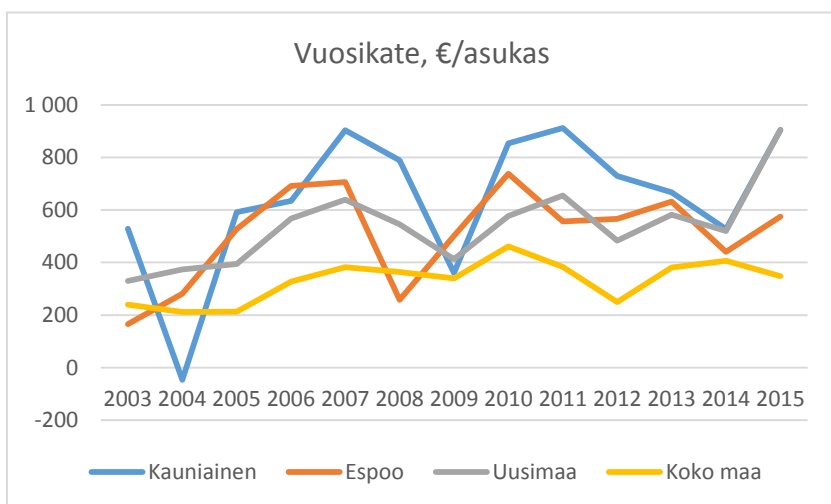
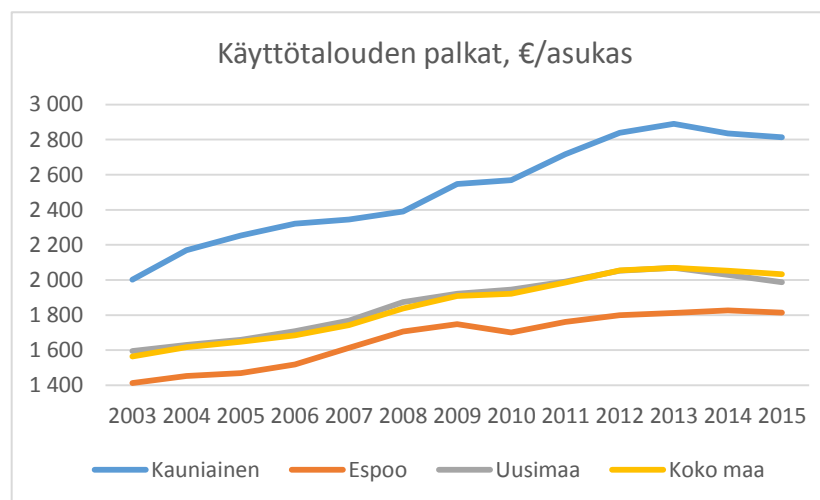
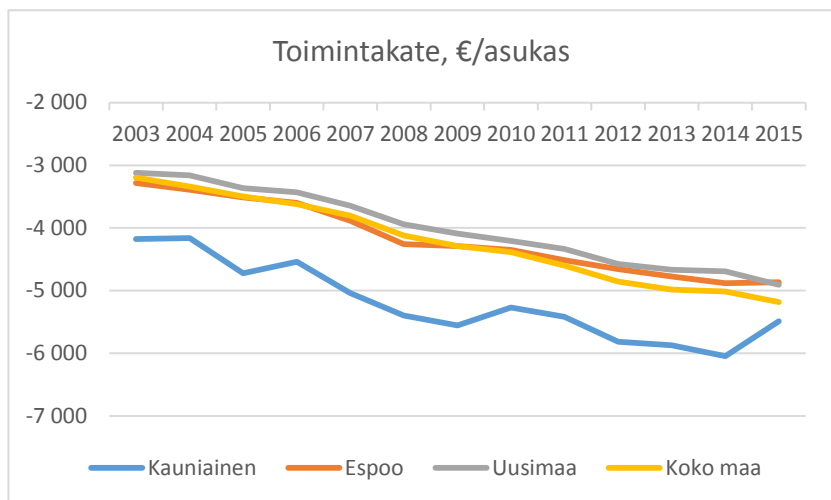
Erkki Karimaa
ersättare

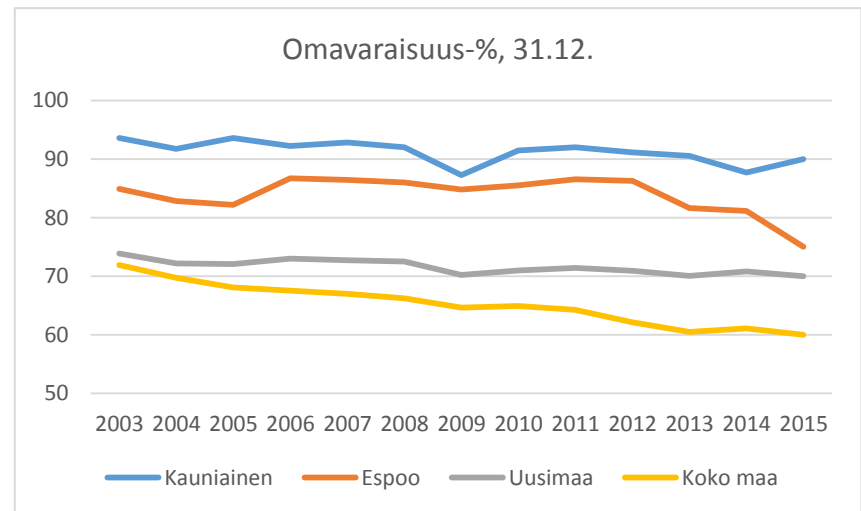
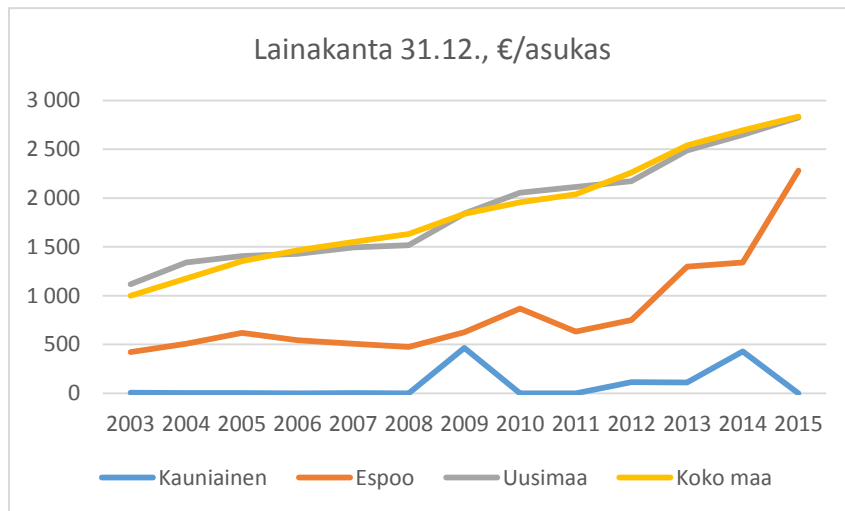
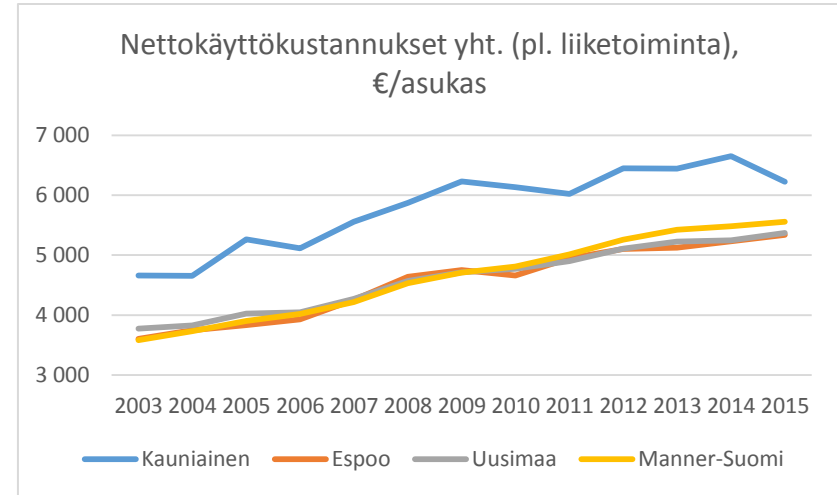
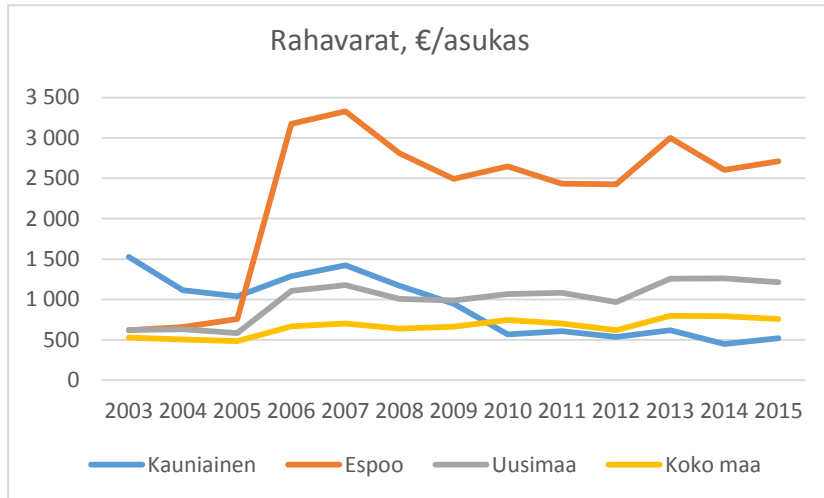
Bilaga 1 De ekonomiska nyckeltalens utveckling

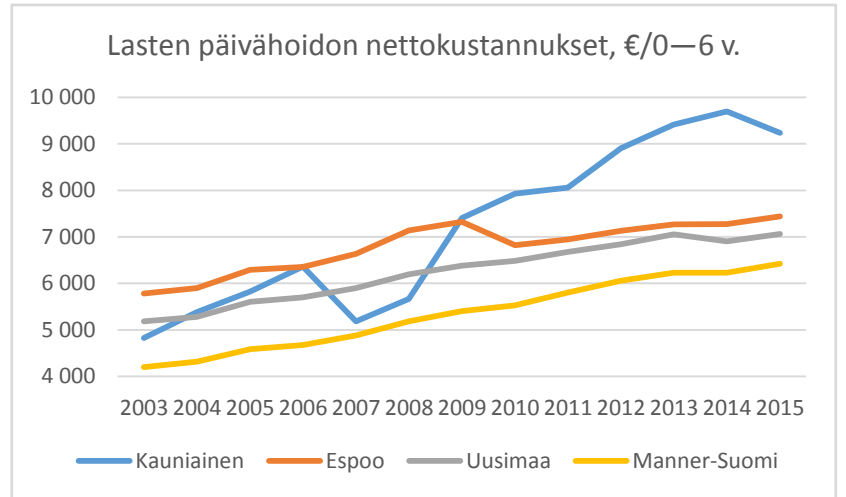
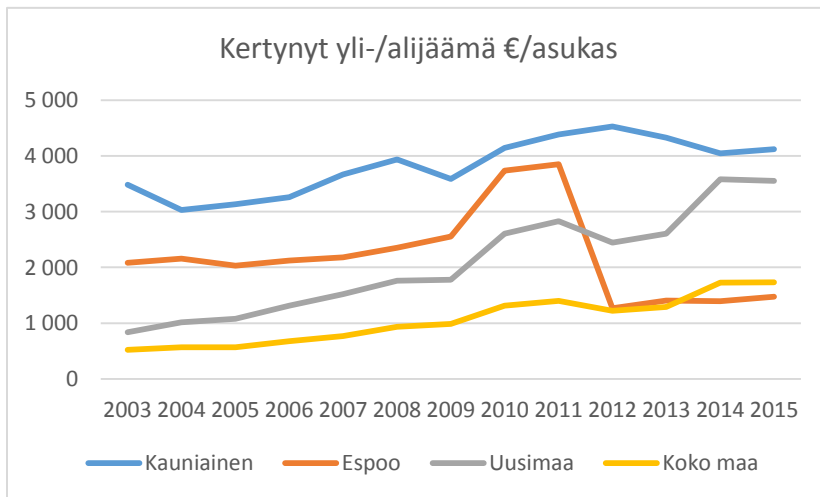
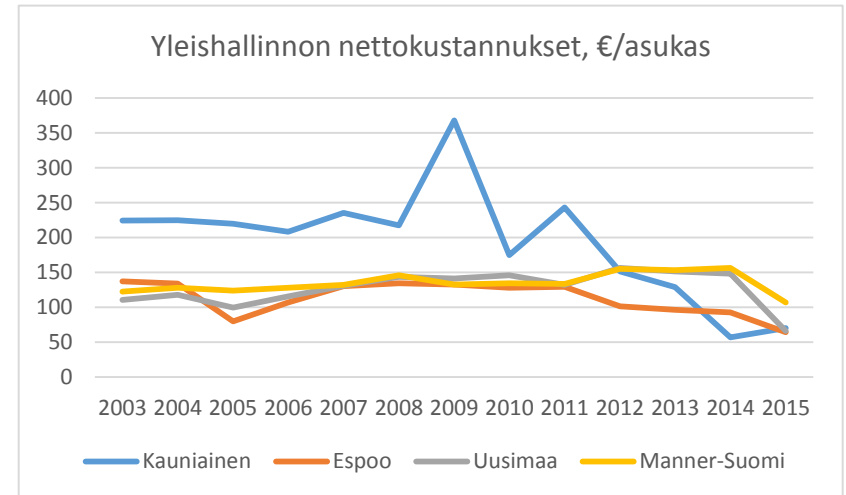
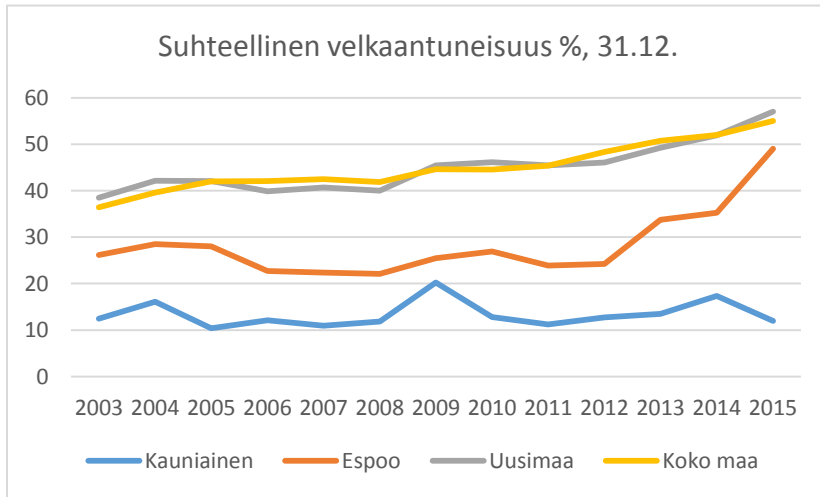

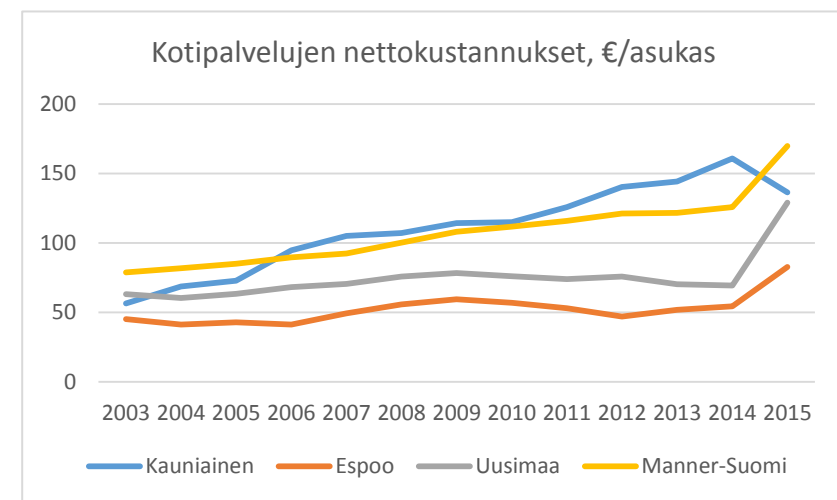
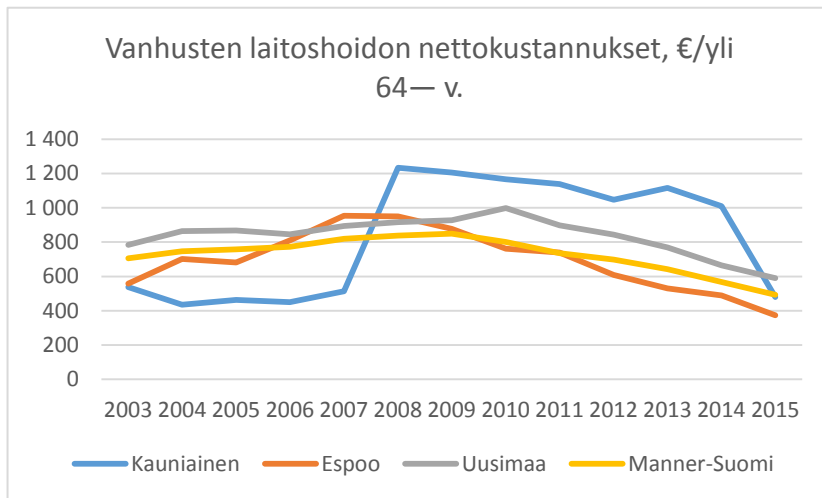
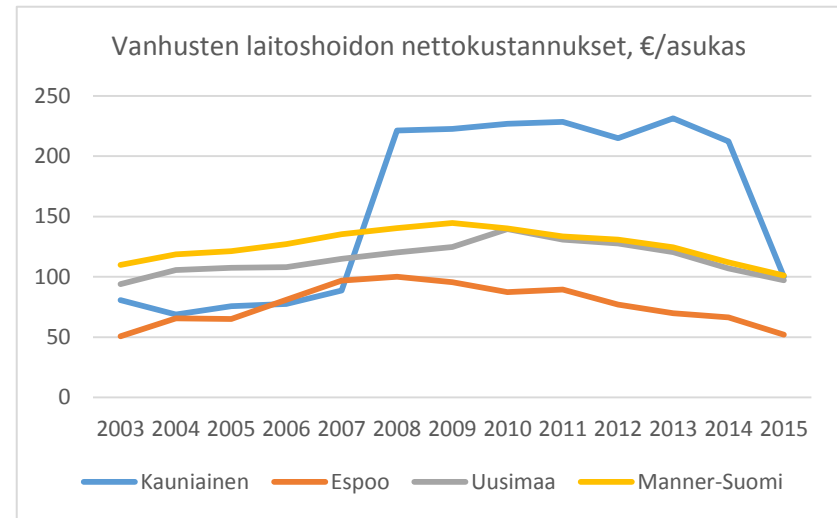
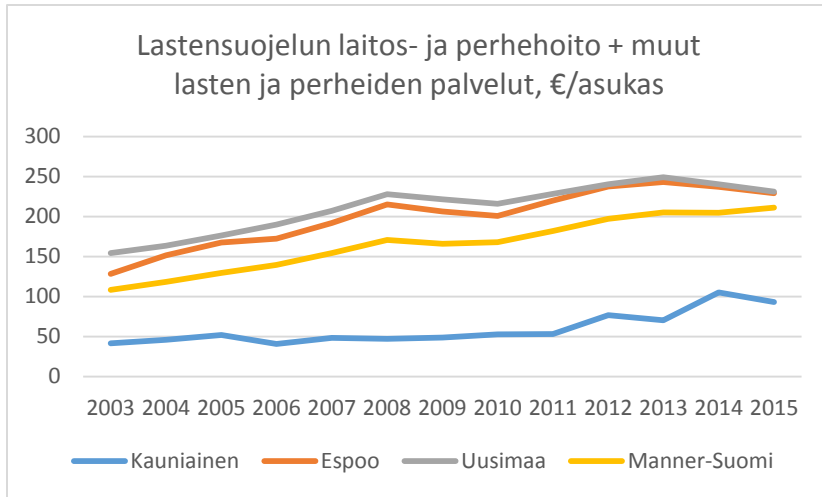

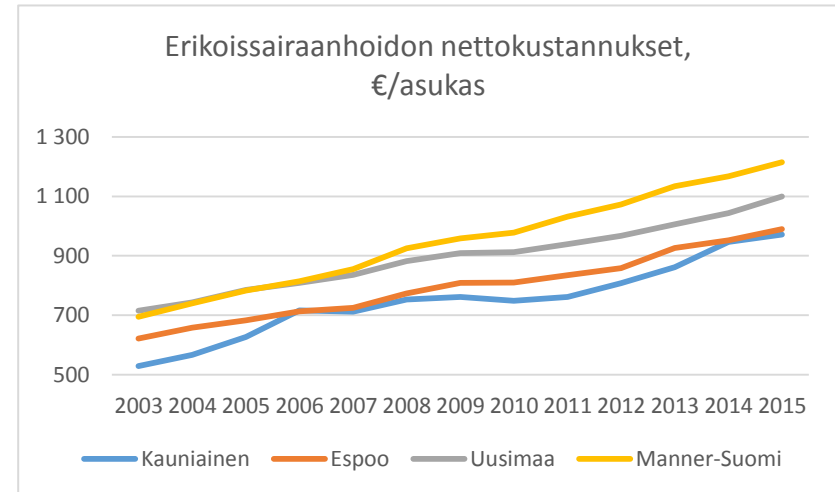
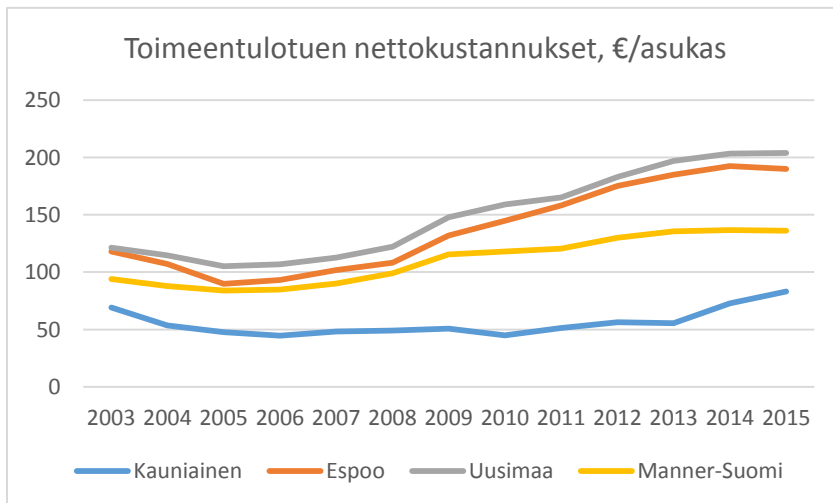
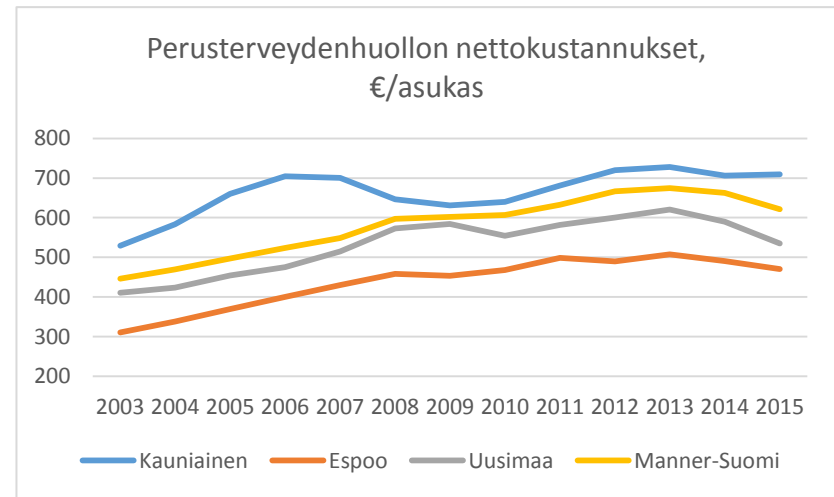
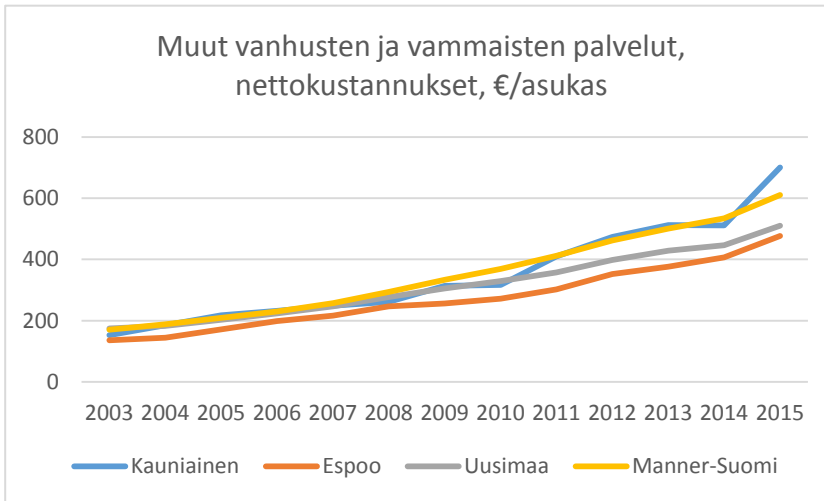

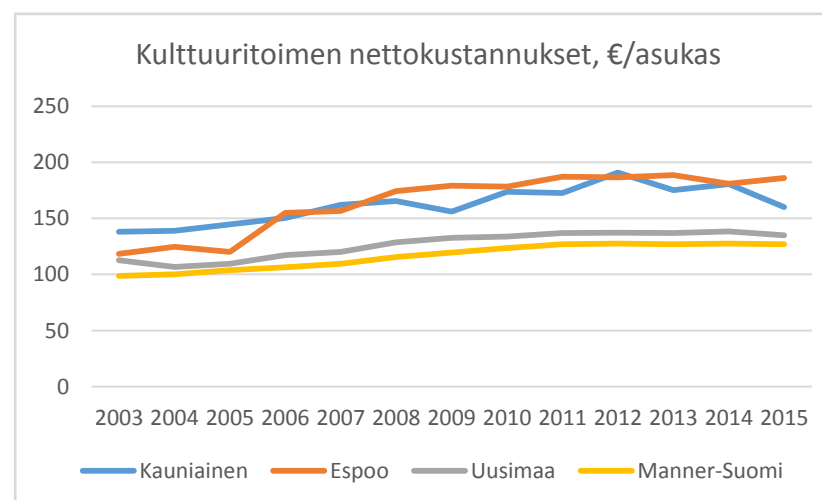
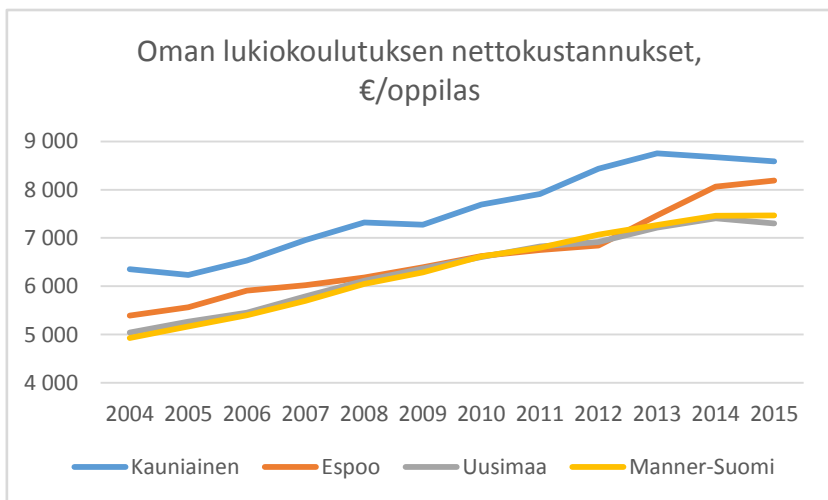
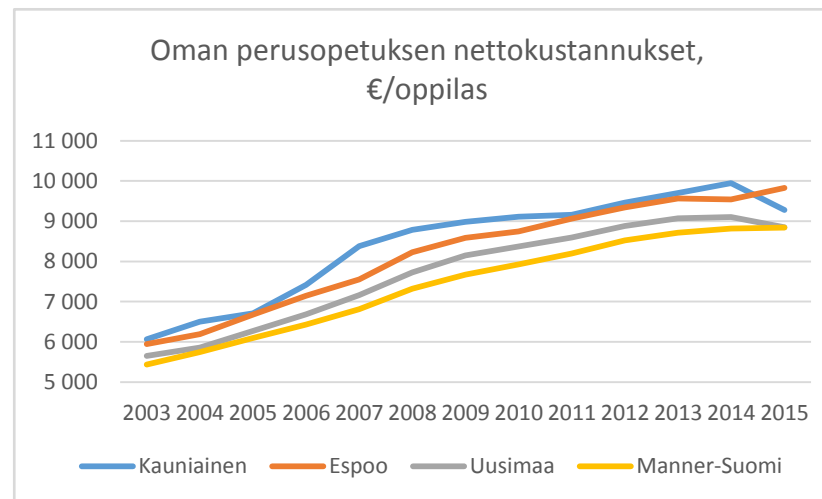
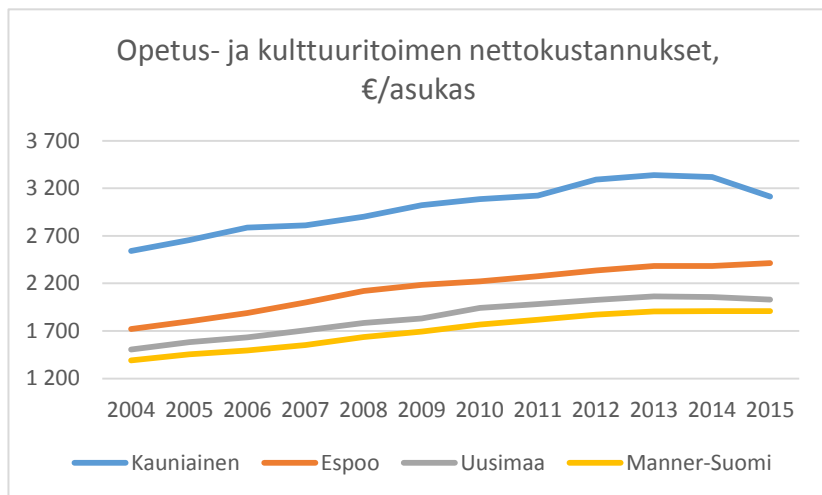

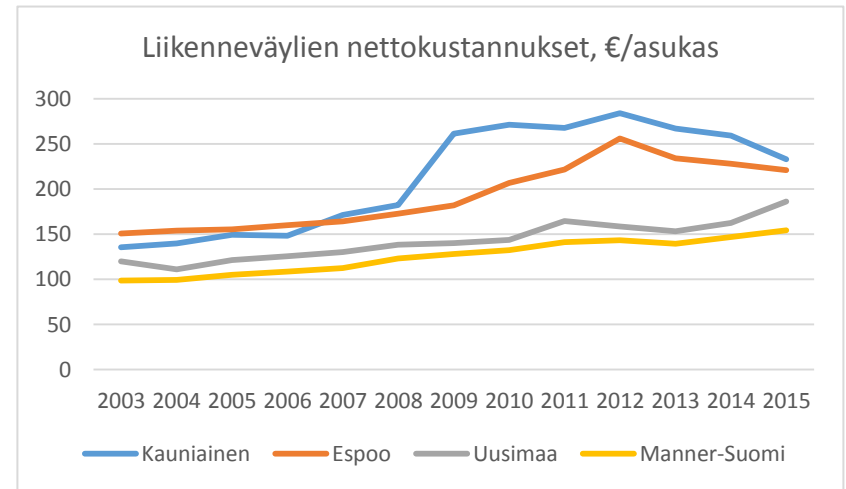
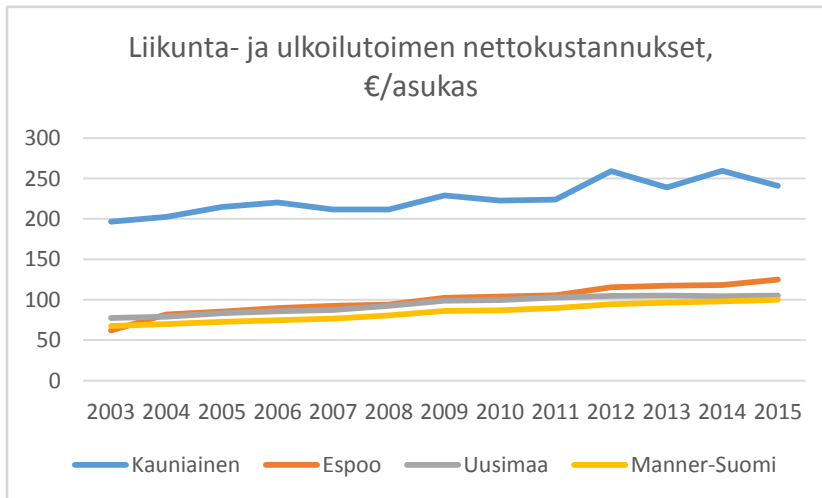
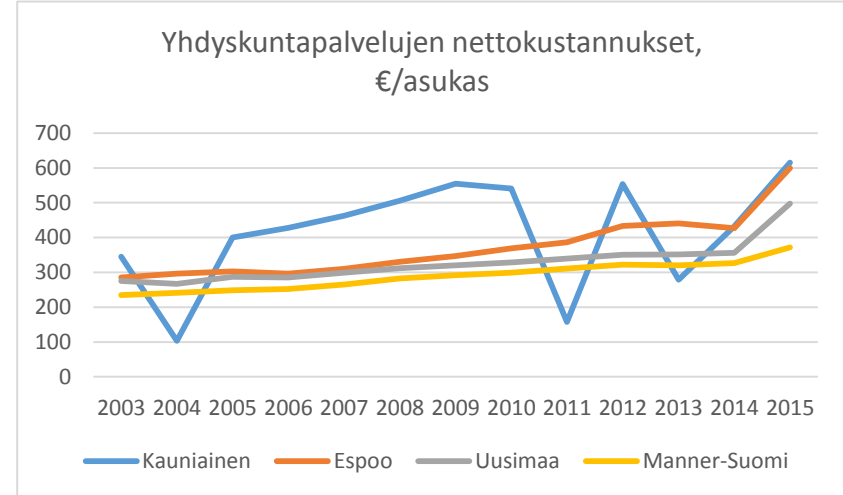
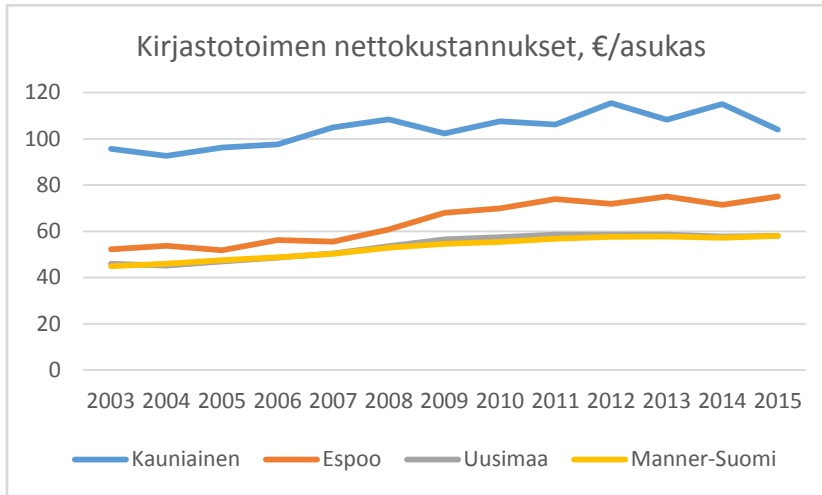

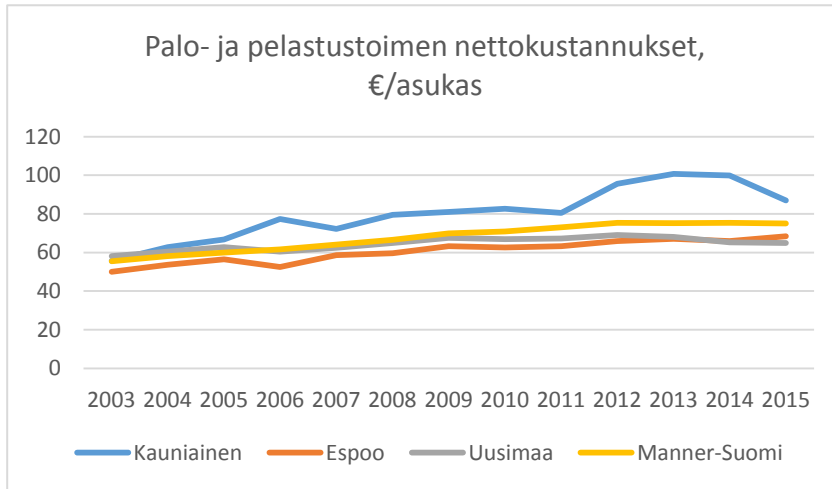

Bilaga 2 Välfärdsfrämjande bostads- och markanvändningspolitik i huvudstadsregionens städer

Syftet för huvudstadsregionens revisionsnämnders gemensamma utvärdering var att utreda utfallet av välfärdsmålen på regional nivå i städernas bostads- och markanvändningspolitik. Vid utvärderingen utreddes även städernas medel att förhindra segregation. Utvärderingen gjordes av en arbetsgrupp som bestod av stadsrevisorer och styrdes av en styrgrupp som bestod av revisionsnämndernas ordförande.

Styrgruppen för huvudstadsregionens gemensamma utvärdering
Pentti Arajärvi, Helsingfors
Paula Viljakainen, Esbo
Heikki Kurkela, Grankulla
Juha Malm (ordf.), Vanda

Arbetsgruppen för huvudstadsregionens gemensamma utvärdering
(x om personen också har deltagit i utvärderingen)
Virpi Ala-aho, stadsrevisor, Esbo
Riitta Björklund, revisor, Esbo (x)
Pirjo Hakanpää, revisionsdirektör, Helsingfors
Timo Terävä, utvärderingschef, Helsingfors
Petri Jäske, revisor, Helsingfors (x)
Liisa Kähkönen, revisor, Helsingfors (x)
Grankulla, svaren sändes in av representanter för stadens markanvändning per e-post.
Helena Hyvönen, stadsrevisor, Vanda
Reima Pietilä, revisor, Vanda (x)

Målet för huvudstadsregionens revisionsnämnders gemensamma utvärdering var att utreda om städerna i huvudstadsregionen har bedrivit en bostads- och markanvändningspolitik som följer regionens gemensamma planer samt främjar välfärd i enlighet med städernas egna strategier. I sammanhanget utreddes även välfärdsfrämjande åtgärder inom bostads- och markanvändningspolitiken i regionen och i städerna, samt utfallet av välfärdsmålen för bostads- och markanvändningspolitiken i huvudstadsregionen. Som bakgrund för utredningen gjordes en sammanställning av hur olika studier och lagar ser på bostads- och markanvändningspolitikens roll i att främja välfärd. Därefter sammanställdes de olika målen och planerna för bostads- och markanvändningspolitiken i Helsingforsregionen och huvudstadsregionen och genomförandet i städerna utreddes. Uppgifter om målen och uppfyllelsen av dessa samlades ur olika handlingar, vid intervjuer med städernas tjänsteinnehavare inom boende och markanvändning och genom statistikjämförelse.

Som resultat av utredningen kan man konstatera att välfärdsmålen på regional nivå för bostads- och markanvändningspolitiken har förts in i städernas egna mål. Städerna genomför målen på bred front med åtgärder som hänför sig till strategin och till många olika program. På detta sätt främjas också regionens mål av städernas mål inom bostads- och markanvändningspolitiken. Målen för bostadsproduktionen och planläggningen går att mäta. Vad gäller dessa mål kan man konstatera att alla kvantitativa mål inte har nåtts, men verkställigheten har dock gått framåt betydligt. I utvärderingen ingick också en jämförelse av besittningsformerna för lägenheterna och fördelningen av ARA-stödd bostadsproduktion inom olika områden i städerna. Resultaten ger vid handen att städerna åtminstone i någon mån har gjort framsteg inom de regionala mål som har satts upp för detta. Många åtgärder som främjar välfärd genom bostads- och markanvändningspolitiken har verkningar som måste ses i ett långtidsperspektiv, och som dessutom påverkas av ett antal faktorer, vilket gör det svårt att exakt förutsäga verkningarna.

I Grankulla har alla välfärdsmålen för bostads- och markanvändningspolitiken införts i följande planer/strategier: Grankulla stads utvecklingsstrategi, Grankulla stads bostadsprogram och Utvecklingsbilden för markanvändning

och boende (ett strategidokument som kompletterar planläggningen och stöder utvecklingen av markanvändningen).

I utvecklingsstrategin konstateras det att en central strävan är att invånarnas välfärd ska främjas. Ett av insatsområdena för fullmäktigeperioden i Grankulla är att trygga möjligheten till boende till ett skäligt pris. I insatsområdet nämns också ambitionen att skapa ett mångsidigt utbud av olika typer av bostäder. I strategin konstateras också att de planer som kommunerna i huvudstadsregionen och Helsingforsregionen tillsammans har godkänt och de avsiktsförklaringar de ingått med staten bör ses som en del av Grankullas strategihelhet. Grankulla stads strategiska mål för 2016 i anslutning till boende och markanvändning under fullmäktigeperioden 2013–2016 är följande:

- Markdispositionsplanens principer för styrning av detaljplaneändringar uppdateras.
- MBT-intentionsavtalet tillämpas.

I Grankulla stads bostadsprogram ingår målen för en bostadspolitik som bygger på gemensamt ansvar inom regionen. I bostadsprogrammet nämns också att Grankulla redan är väl utbyggt i linje med målen för bostadsproduktionen inom huvudstadsregionen. I programmet konstateras dessutom att stadsstrukturen i Grankulla, som består huvudsakligen av småhus vid goda trafikförbindelser och i synnerhet spårtrafik, väl motsvarar regionens gemensamma riktlinjer.

Grankulla stads utvecklingsbild för markanvändning och boende är ett strategidokument som kompletterar planläggningen och stöder utvecklingen av markanvändningen. Inom markanvändningens hierarki placerar sig utvecklingsbilden jämsides med generalplanen som ett program som styr detaljplaneringen trots att det är inofficiellt. Med utvecklingsbilden försöker vi påverka utvecklingen av staden så att Grankullas särdrag beaktas. Utvecklingsbilden har också använts för att identifiera potentiella områden för tilläggs- och kompletteringsbyggande.

Målen för planläggning och bostadsproduktion för föregående MBT-avtalsperiod uppfylldes i Grankulla. Åliggandet för bostadsproduktion med statsstöd (ARA) uppfylldes dock bara till hälften. Planläggningen av små och skäligt prissatta bostäder har inte gått framåt på önskvärt vis. Bland orsakerna har bland annat begränsad produktion nämnts. Staden söker kontinuerligt möjliga platser för ARA-bostäder inom de områden som planläggs för tätare bebyggelse eller kompletteringsbyggande.

Utbudet av hyresbostäder till skäligt pris är också rätt dåligt. Det finns inte tillräckligt gamla bostäder och väldigt lite nya har byggts. De höga tomtpriserna i Grankulla speglas rakt i hyresnivån. I den gamla stadsstrukturen i Grankulla finns egentligen inga nya bostadsområden. Planläggningen av små och skäligt prissatta bostäder har inte gått framåt på önskvärt vis. Bland orsakerna har bland annat begränsad produktion nämnts.

I både planläggning och byggande inom markanvändningen ligger tyngdpunkten på lösningar som ökar trivsel och trygghet. Grankullas grönskande framtoning och identiteten som villastad ligger till grund för trivseln och förstärker intrycket av en trygg boendemiljö. Den sociala kontrollen i en liten stad bidrar också till att upprätthålla en känsla av trygghet. Stadsstrukturen bygger på en gammal struktur som redan av hävd är rätt tätt bebyggd, vilket gör att de potentiella områdena där bebyggelsen ännu kunde göras tätare ligger spridda i olika delar av staden. Detta gör det också lättare att uppnå en socialt hållbar lösning. Bostäderna i Grankulla består till stor del av stora ägarbostäder. Planläggningen används för att försöka avhjälpa bristen på små bostäder och hyresbostäder.

Utfall för regionala mål inom bostadspolitiken i Grankulla, sammanställning:

Program/mål/syfte	Mål	Utfall
Genomförandeprogrammen för MBT-2017 och MBT-2020 (2008 och 2012)	Bostadspolitik som bygger på gemensamt ansvar <ul style="list-style-type: none"> – ökad mångsidighet i bostadsproduktionen genom förenhetligad samhällsstruktur – beaktande av olika befolkningsgrupper i bostadsproduktionen, i beslut om finansierings- och besittningsform samt i arbetet med att utveckla olika finansieringsmodeller och stödformer för boende – underhåll och utveckling av det existerande bostadsbeståndet och bostadsmiljön 	Målen för planläggning och bostadsproduktion utföll enligt plan, av åliggandet för ARA-bostadsproduktion uppnåddes hälften
Huvudstadsregionens strategiska mål (2009)	Volymen och kvaliteten hos bostadsproduktionen säkerställs, segregation förebyggs	I praktiken inget utfall. Staden söker kontinuerligt möjliga platser för ARA-bostäder inom de områden som planläggs för tätare bebyggelse eller kompletteringsbyggande. Utbudet av hyresbostäder till skäligt pris är också rätt dåligt. Det finns inte tillräckligt gamla bostäder och väldigt lite nya har byggts. De höga tomtpriserna i Grankulla speglas rakt i hyresnivån.
MBT-målen (2013)	Att trygga social hållbarhet inom nya bostadsområden	Det finns egentligen inga nya bostadsområden.
ASTRA 2025 (2015)	Tillgången på hyresbostäder till skäligt pris.	Utbudet av hyresbostäder till skäligt pris är också rätt dåligt.

Utfall för regionala mål inom markanvändningspolitiken i Grankulla, sammanställning:

Program/mål/syfte	Mål	Utfall
Huvudstadsregionens strategiska mål (2009)	God livskvalitet samt en trivsam och trygg miljö.	I både planläggning och byggande inom markanvändningen ligger tyngdpunkten på lösningar som ökar trivsel och trygghet.
MBT-målen (2013)	Att trygga bostadsområdenas trivsel och naturnära läge som en faktor som ökar regionens dragningskraft.	
MASU 2050 (2015)	Genom markanvändningen främjas utvecklingen av en socialt hållbar stadsstruktur	Stadsstrukturen bygger på en existerande struktur som redan är tätt bebyggd.
ASTRA 2025 (2015)	Bostadsområdena är mångsidiga både i besittningsformer och lägenhetstyper, samt trivsamma som miljö och socialt hållbara.	Bostäderna i Grankulla består till stor del av stora ägarbostäder. Det råder brist på små bostäder och hyresbostäder.

Utfall för de välfärdsfrämjande målen

Välfärdsfrämjande åtgärder inom bostads- och markanvändningspolitiken i huvudstadsregionen

Paragraferna i markanvändnings- och bygglagen som gäller målen för planläggningen av områdesanvändningen och kraven på planernas innehåll förutsätter att välfärden beaktas. Bland målen för områdesplaneringen ingår att främja förutsättningarna för en tillräcklig bostadsproduktion och möjligheterna att skapa en trygg, hälsosam, trivsamt och socialt välfungerande livsmiljö och omgivning. Lagen innehåller också bestämmelser om miljökonsekvensbedömning i anslutning till general- och detaljplanläggningen.

Främjande av välfärden har beaktats i de regionala planerna för bostads- och markanvändningspolitik, vars mål också återspeglas i huvudstadsregionens strategi, samt i städernas egna strategier och program för markanvändning och boende. Bland målen finns god livskvalitet samt trivsamt och trygg miljö, att säkerställa volymen och kvaliteten hos bostadsproduktionen och förebygga segregation.

Ett skilt genomförandeprogram för MBT-avtalet gjordes upp för Helsingforsregionen år 2007 och uppdaterades med genomförandeprogrammet MBT-2020 som gjordes upp 2012. Helsingforsregionens samarbetsmöte godkände 26.11.2013 MBT-visionen och målen, som styrde beredningen av Helsingforsregionens markdispositionsplan 2050 samt Helsingforsregionens bostadsstrategi 2025. Genomförandet av programmen har byggt på intentionsavtal med staten (fyra fyraårsperioder mellan 2008 och 2019). I avtalen ålades kommunerna kvantifierbara mål för både bostadsproduktion, planlagd byggrätt och bostadsproduktion med statsstöd (ARA).

Ett av målen i anslutning till bostadsproduktionen har varit att göra invånarstrukturen i de olika områdena mer mångsidig och besittningsformen för bostäderna har också beaktats. I anslutning till kompletteringsbyggandet i Helsingfors, Esbo och Vanda beaktas områdets existerande besittningsform och den nya bostadsproduktionen styrs i anslutning till tomtöverlåtelsen.

Av städerna i huvudstadsregionen har Helsingfors, Esbo och Vanda deltagit i två nationella program för att minska långtidsbostadslösheten. Det första programmets mål var att minska den med hälften, och det andra hade som mål att helt avskaffa långtidsbostadslösheten. Ett ytterligare mål var att under båda programperioderna anvisa sammanlagt 1250 bostäder, stödbostäder eller vårdplatser till långtidsbostadslösa, och detta uppnåddes. Metoder inom markanvändnings- och bostadspolitik som kan användas för att förebygga segregation, dvs. uppkomsten av regionala och sociala skillnader, utgörs av bl.a. bostads- och tomtpolitik, planläggning samt olika slag av utvecklingsprojekt för enskilda områden. I praktiken har det funnits en stor mångfald av olika slag av åtgärder, t.ex. kompletteringsbyggande och reglering av det t.ex. genom besittningsformen, anordnande av stadsdelsevenemang, utveckling av närservice, utveckling av offentliga utrymmen, verksamhet som ökar samhörigheten eller styrning av invandringsrörelser. Här har både stadspolitisk finansiering från EU och lokala utvecklingsprogram för bostadsområden eller förorter använts. Tillgänglighet och handikappanpassning gör också ett område mer tilldragande och främjar utvecklingen. Ett av målen med Helsingfors nya generalplan är att hindra att perifera områden uppstår.

Utfallet för välfärdsmålen inom bostads- och markanvändningspolitiken

Tack vare den lagstadgade miljökonsekvensbedömningen tas välfärdsfrämjande åtgärder i beaktande åtminstone i planlägningsprocessen, men de följs inte upp i efterhand. Planlägningsmålet för bostäder som hade fastställts för städerna i huvudstadsregionen för den första intentionsavtalsperioden nåddes inte, men målet för den andra perioden nåddes. Målet för den sammanlagda bostadsproduktionen nåddes inte under någondera perioden i städerna i huvudstadsregionen. Inte heller målen för bostadsproduktion med stöd uppnåddes, men resultatet var bättre under den senare perioden.

Här inverkade bl.a. den allmänna förbättringen i det ekonomiska läget. Allmänt sett har städerna enbart delvis uppnått både regionens gemensamma och sina egna strategiska mål. Inom huvudstadsregionen kan man se en korrelation mellan byggnader som togs i bruk på 1990-talet och ökande segregation. Byggnader som togs i bruk 2000–2009 har en positiv effekt i att förebygga segregation.

Flera olika åtgärder används för att förebygga segregation, men deras inverkan blir synlig först i ett långtidsperspektiv. Segregationen av bostadsområden har minskat om man ser till större områden, men i en mindre områdesfördelning kan man se segregation. Målen för livskvalitet, trivsel och att göra områdena tilldragande är också de svåra att mäta, även om det finns allmänt hållna studier om utvecklingen av dessa aspekter. Till exempel kan man se att de bostadsområden som uppfattas som trygga och otrygga är de samma över en tid på flera år, även om den upplevda tryggheten har ökat något från 2006 till 2015. Ur städernas synpunkt försvåras arbetet med att göra områdena kring stationerna mer trivsamma och trygga av att staten saknar intresse att utveckla områdena.

Om man granskar ändringar i besittningsformerna i städernas olika områden 2002 och 2015 samt jämför produktionen av ARA-bostäder under två perioder på 2000-talet så kan man se en utveckling som stöder regionens välfärds mål inom bostads- och markanvändningspolitiken. År 2015 hade andelen hyresbostäder inom de flesta av de områden som allra starkast dominerades av hyresboende något sänkts till fördel för ägarbostäder jämfört med läget 2002. På samma sätt låg tyngdpunkten för produktionen av skäligt prissatta bostäder (ARA) under en senare jämförelseperiod på 2000-talet (2008–2015) på delvis andra områden i städerna än under den första jämförelseperioden (2000–2007). Således har besittningsstrukturerna inom bostadsområdena åtminstone i viss mån blivit mångsidigare och tillgången till skäligt prissatta bostäder har främjats inom allt fler områden. Båda dessa trender främjar också områdenas sociala samhörighet och förebygger segregation.

Huvudfrågan inom den gemensamma utvärderingen var om städerna i huvudstadsregionen har bedrivit en bostads- och markanvändningspolitik som följer regionens gemensamma planer samt främjar välfärd i enlighet med städernas egna strategier. Svaret på frågan är ja. Städerna inom regionen har aktivt arbetat för att samordna markanvändning, boende och trafik samt för att ställa upp mål inom en bostadspolitik som bygger på gemensamt ansvar.

Eftersom det är fråga om mål inom ett långtidsperspektiv och eftersom det inte går att lätt identifiera sambanden mellan orsak och verkan så går det inte att säga något definitivt om måluppfyllelsen annat än då det gäller kvantifierbara mål. Till dem räknas målen för bostadsproduktionen och planläggningen, men de påverkas också av det ekonomiska läget. Det kan konstateras att även om alla de kvantifierbara målen för bostadsproduktionen och planläggningen inte har uppnåtts i städerna, så har tydliga framsteg gjorts.

Utgående från de jämförelser som har gjorts har städerna också åtminstone i viss mån lyckats göra besittningsformerna för lägenheter inom olika områden mer mångsidiga och tillgången på bostäder till skäligt pris har också ökat i nya områden under 2000-talet. Åtgärderna bidrar också till ökad social hållbarhet inom den regionala bostads- och markanvändningspolitiken och förebygger segregation.

Samarbetet med staten har varit viktigt för arbetet med regionens mål inom bostads- och markanvändningspolitiken. Staten har medverkat inom finansieringen av program och avtal (MBT-avtalen, bostadslöshetsprogrammen och förortsprogrammen, som har främjat välfärds målen inom bostads- och markanvändningspolitiken.

Ett kriterium för utvärderingen var också städernas egna åtgärder för att förhindra segregation. Även om segregationsutvecklingen inom huvudstadsregionen ännu upplevs vara under kontroll visar en granskning av mindre områden att segregationen har ökat. Därför är målet fortfarande mycket viktigt med tanke på att undvika den utveckling som har skett t.ex. i de stora städerna i Sverige. Städerna i huvudstadsregionen följer med utvecklingen inom sina olika områden och tillämpar bostads- och markanvändningspolitik där det är möjligt för att förebygga segregation. Jämförelser av besittningsformerna för lägenheter i områdena och fördelningen av bostadsproduktion med stöd tyder på åtminstone en del utveckling som förebygger segregation.

Bilaga 3 Gemensamt seminarium för huvudstadsregionens revisionsnämnder

Gemensamt seminarium för huvudstadsregionens revisionsnämnder

Torsdag 1.12.2016 kl. 11.30–16.00
Villa Junghans, Leagränden 4, Grankulla

Esbo stads revisionsnämnd
Helsingfors stads revisionsnämnd
Grankulla stads revisionsnämnd
Vanda stads revisionsnämnd
Revisionsnämnden för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
Revisionsnämnden för samkommunen Helsingforsregionens Trafik
Revisionsnämnden för samkommunen Helsingforsregionens Miljötjänster
Nylands förbunds revisionsnämnd

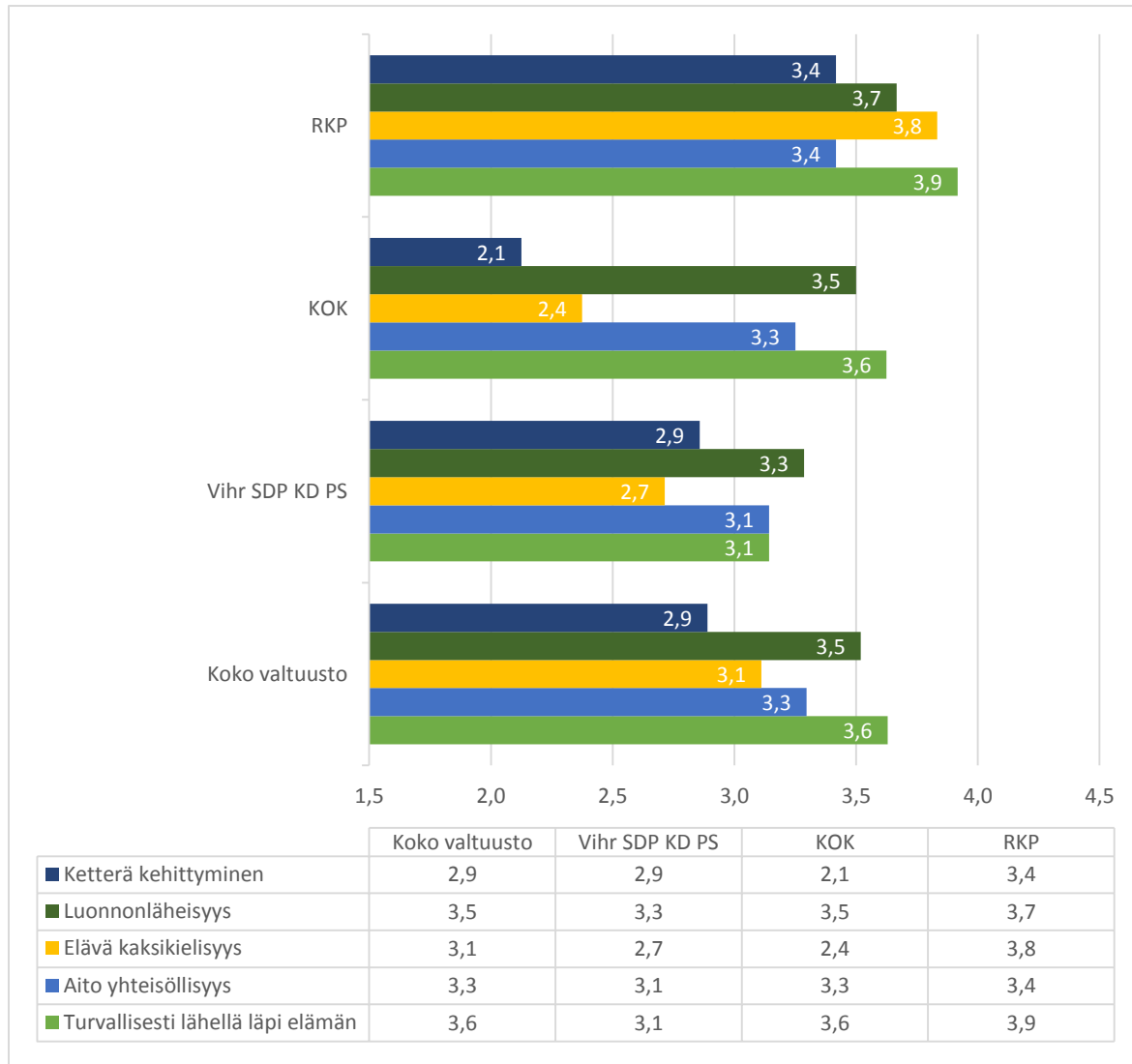
Program

12.00 - 12.10	Seminariet öppnades <i>Revisionsnämndens ordförande Heikki Kurkela, Grankulla</i>
12.10 - 13.30	Målen för kommunikationen i kommunerna och dess genomslag <i>Kommunförbundets tf. kommunikationschef Pi Krogell-Magni</i>
13.30 - 14.00	Aktuellt om den nationella social- och hälsovårdsreformen <i>Understatssekreterare Tuomas Pöysti, social- och hälsovårdsministeriet</i>
14.00 - 14.30	Vårdreformen och hur den avancerar ur nyländsk synvinkel <i>Förändringsledaren Timo Aronkytö, Nylands förbund</i>
14.30 - 14.50	<i>Kaffepaus</i>
14.50 - 15.20	Ämnet för den gemensamma HSR-utvärderingen presenteras: Bostads- och markpolitiken vid välfärdsfrämjandet i huvudstadsregionens kommuner <i>Stadsrevisor Reima Pietilä, Vanda stad</i>
15.20 - 15.30	Samarbetet mellan revisionsnämnderna <i>Revisionsnämndens ordförande Paula Viljakainen, Esbo</i>
15.30 - 15.55	Kommentarinlägg om utvecklandet av samarbetet mellan revisionsnämnderna
15.55 - 16.00	Seminariet avslutades <i>Revisionsnämndens ordförande Heikki Kurkela, Grankulla</i>

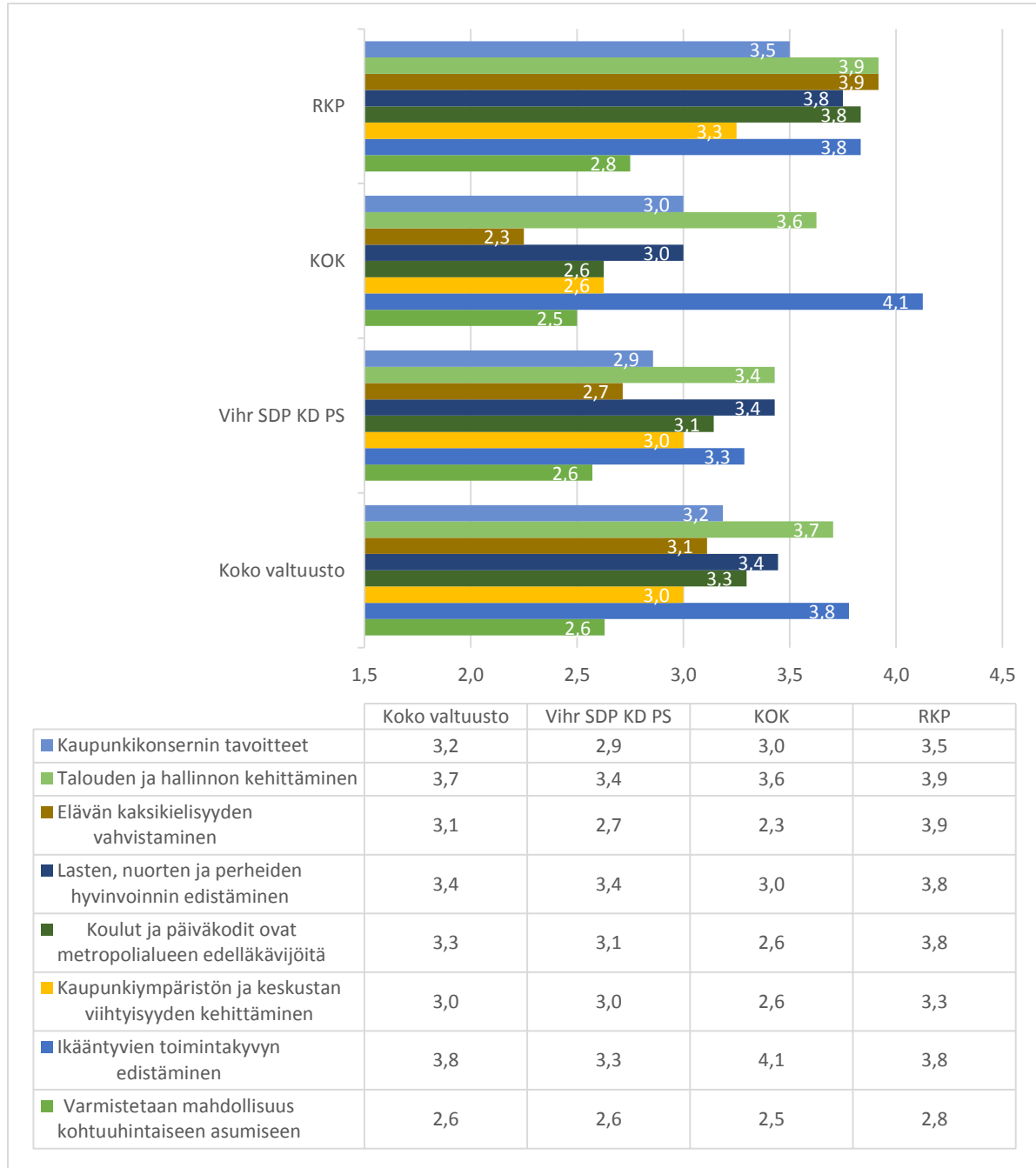
Bilaga 4 Resultaten av enkäten till fullmäktige

Av Grankullas värderingar (figur 1) hade fullmäktige under perioden bäst lyckats främja närheten till naturen och trygg närhet genom livet, enligt fullmäktigeledamöterna. Utöver dessa var SFP:s ledamöter också nöjda med framstegen inom den levande tvåspråkigheten och den smidiga utvecklingen, men ledamöterna från Samlingspartiet och de övriga grupperna ansåg inte att dess hade lyckats lika väl.

FIGUR 1: Hur har fullmäktige enligt din mening lyckats främja Grankullas värderingar under perioden?
Skala: 1 = Mycket dåligt; 2 = dåligt; 3 = tämligen bra; 4 = bra; 5 = mycket bra

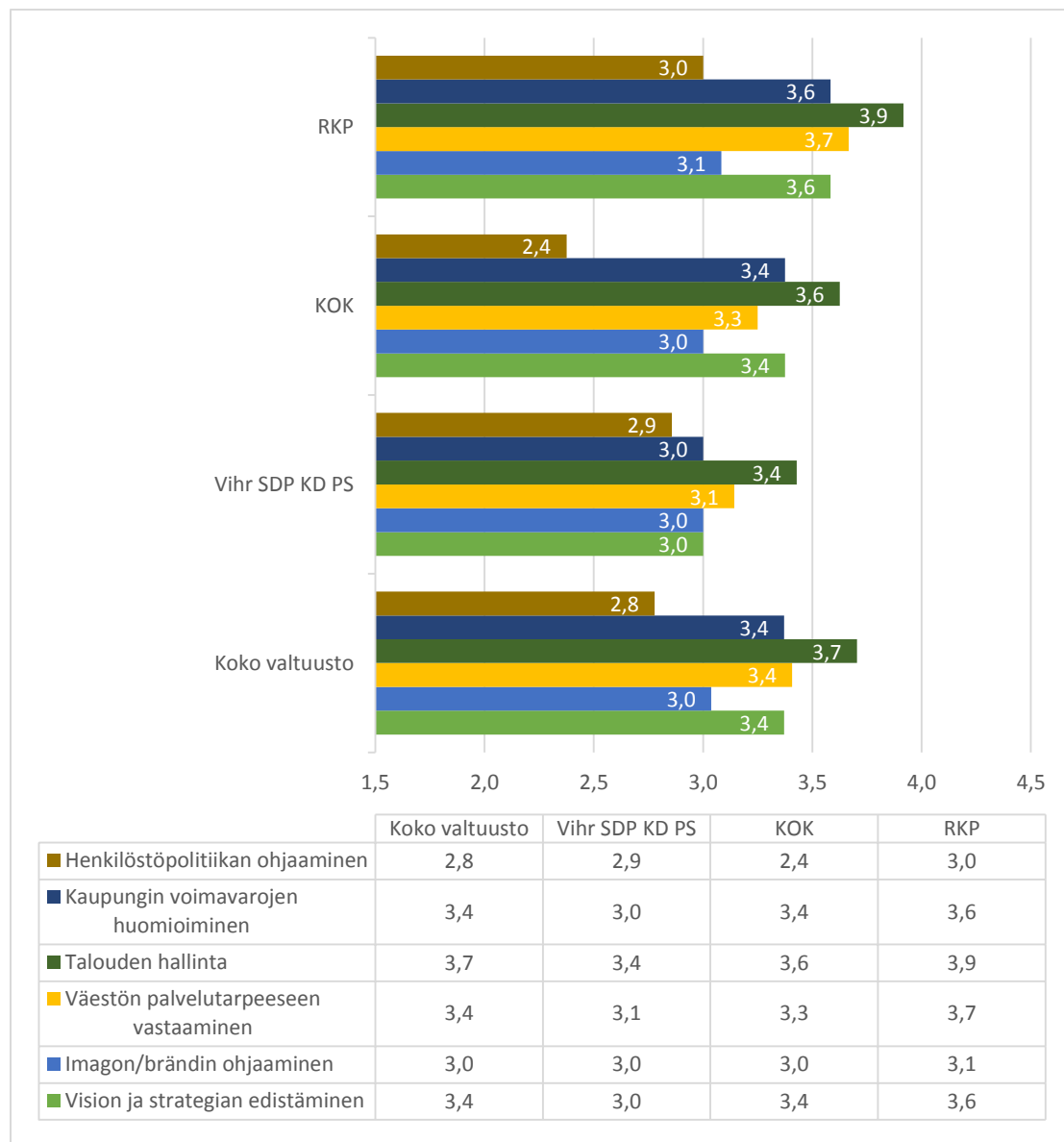
Angående de strategiska målen för fullmäktigeperioden ansåg ledamöterna att utvecklingen av ekonomin och förvaltningen samt satsningarna på den åldrande befolkningens funktionsförmåga hade lyckats bäst (figur 2). Allmänt taget bedömde SFP:s ledamöter att målen hade lyckats bättre än ledamöter från andra grupper. Den största variationen inom svaren gällde skolor och daghem som föregångare inom metropolområdet: ca 22 procent av ledamöterna bedömde att målet hade uppfyllts dåligt eller mycket dåligt, medan ca 15 procent bedömde att det hade uppfyllts mycket bra.

FIGUR 2: Hur anser du att de strategiska målen för fullmäktigeperioden har uppfyllts?

Skala: 1 = Mycket dåligt; 2 = dåligt; 3 = tämligen bra; 4 = bra; 5 = mycket bra

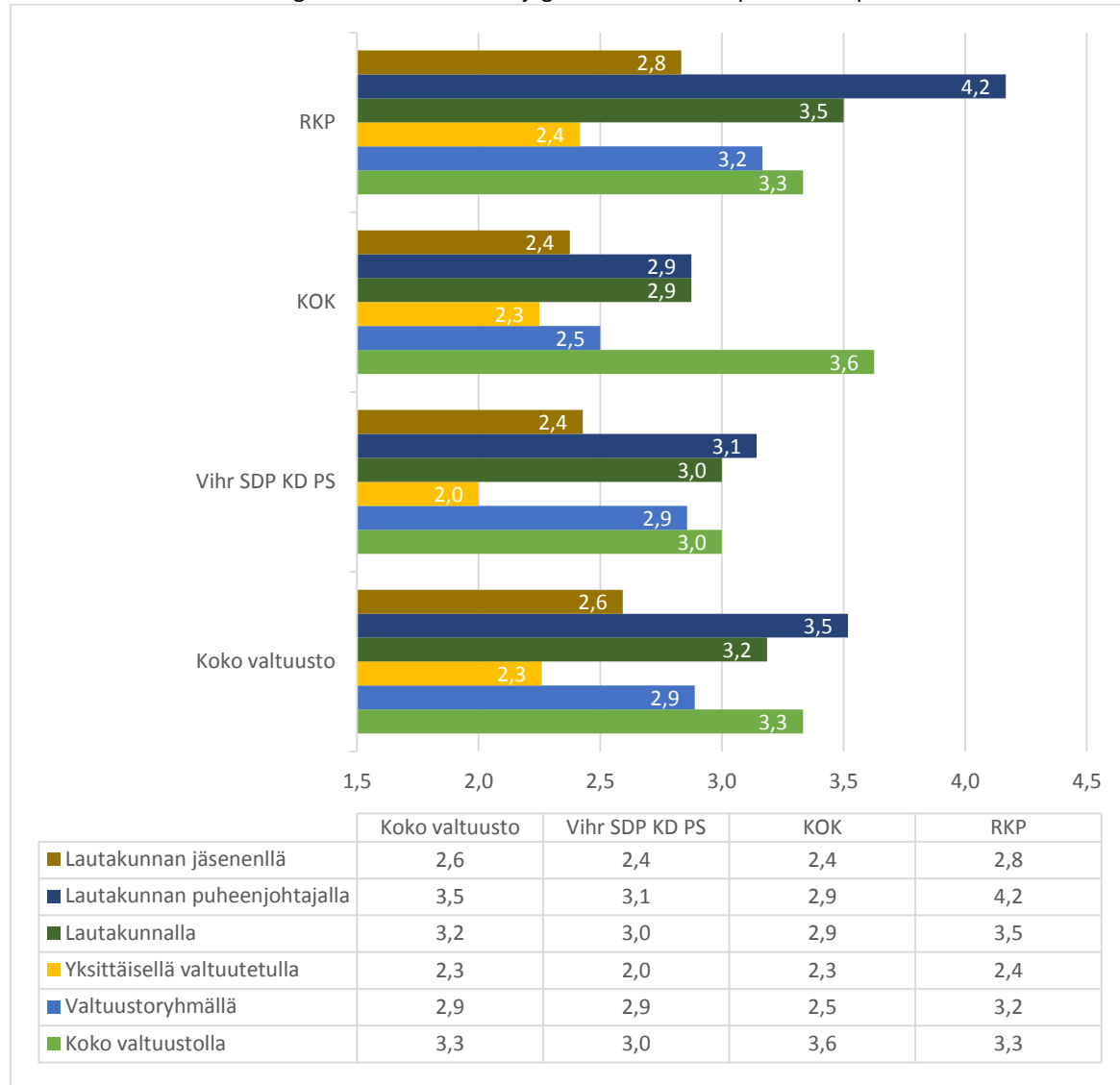
Fullmäktiges möjligheter att påverka stadens verksamhet bedömdes vara bäst inom kontrollen över ekonomin och svagast inom styrningen av personalpolitiken (figur 3). Ledamöterna från SFP och Samlingspartiet bedömde att fullmäktiges möjligheter att påverka främjandet av visionen och strategin var större än ledamöterna från de andra grupperna ansåg.

FIGUR 3: Ge din bedömning av fullmäktiges möjligheter att påverka stadens verksamhet under perioden 2013–16 när det gäller följande saker.

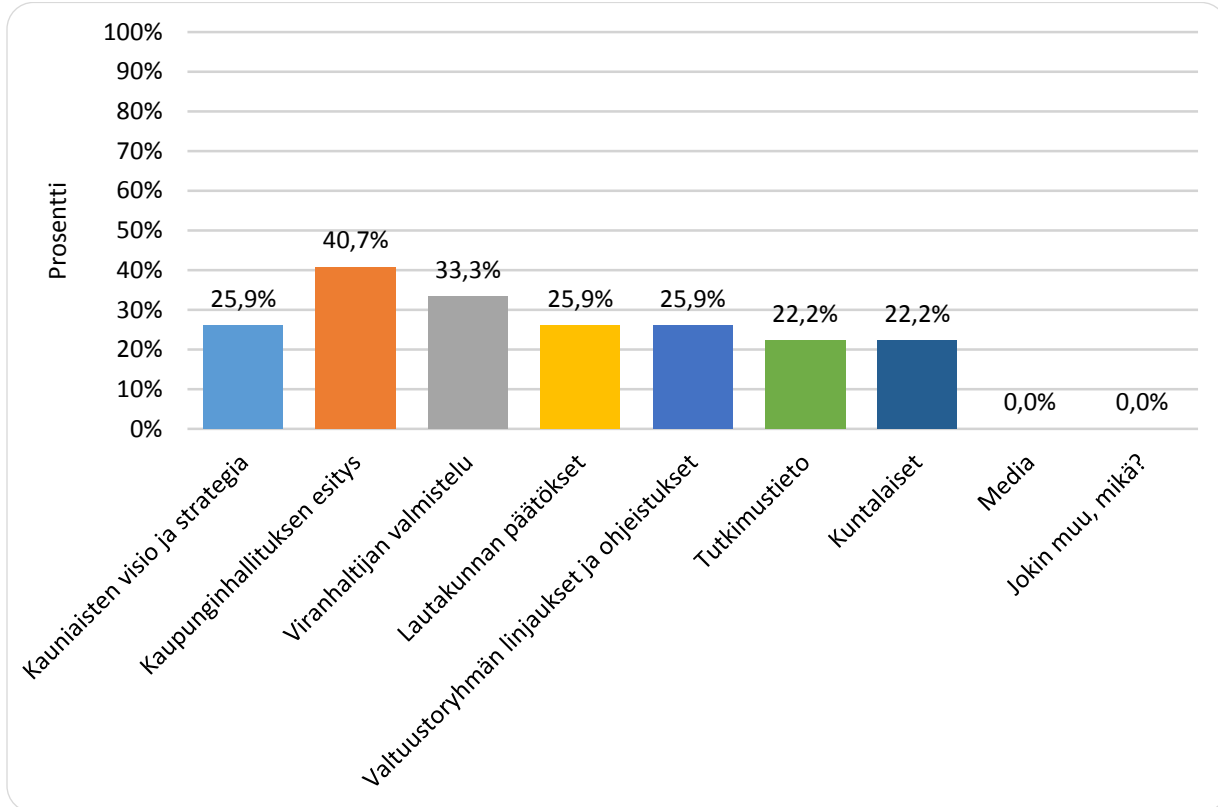
Skala: 1 = Mycket dåliga 2 = dåliga; 3 = tämligen bra; 4 = bra; 5 = mycket bra

Ledamöterna, i synnerhet SFP:s ledamöter, bedömde att nämndernas ordförande hade den bästa möjligheten att inverka på ledarskapet i staden, till och med bättre än hela fullmäktige (figur 4). Samlingspartiets ledamöter bedömde att hela fullmäktige hade den bästa möjligheten att inverka på ledarskapet i staden.

FIGUR 4: Bedöm följande personers/organs möjlighet att inverka på ledarskapet i staden.
Skala: 1 = Mycket dåliga 2 = dåliga; 3 = tämligen bra; 4 = bra; 5 = mycket bra

De faktorer som styrde ledamöterna mest då de bildade sig en ståndpunkt i ärenden som fullmäktige beslutar om var stadsstyrelsens förslag och tjänsteinnehavares beredning (figur 5). Alla respondenter styrdes minst av forskningsrön och kommuninvånarna.

FIGUR 5: Vilka av följande faktorer styr dig mest då du bildar din egen ståndpunkt i ärenden som fullmäktige beslutar om? Välj de två faktorer som styr dig mest.

På frågan om i vilka ärenden Grankulla har lyckats särskilt bra och var de största utmaningarna finns svarade ledamöterna oftast balanseringen av ekonomin respektive bevarandet av Grankullas image. Svaren på frågan om de största utmaningarna tog upp ett antal olika saker, bl.a. närservicen, personalledningen, fastigheternas dåliga skick, en tungrodd organisation och de ekonomiska framtidsutsikterna.

I svaren på hur revisionsnämnden skulle kunna stödja fullmäktiges arbete, förutom genom utvärderingsberättelsen, efterlyste ledamöterna mer "remissdebatter" i fullmäktige, något där revisionsnämnden kunde ha en aktiv roll. Ledamöterna önskade också att mätning och uppställning av mål kunde utvecklas vidare, samt fler enkäter och intervjuer.

Ledamöternas budskap till de nya fullmäktigeledamöterna var: var aktiv, sätt dig in i ärendena på förhand, för diskussion med kommuninvånarna och samarbeta med olika parter. De nya ledamöterna tillönskades också lycka och mod att genomföra de balanseringsåtgärder och utvecklingsförslag som krävs.